

ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

เบญจวรรณ ปิ่นทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ เบญจวรรณ ปิ่นทอง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยูนี พงศ์จตุรวิทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรียกมล รัชกุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยูนี พงศ์จตุรวิทย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่ 26 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุณี พงศ์จตุรวิทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ให้ความรู้ คำชี้แนะและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมถึงรุ่นพี่และเพื่อน ๆ ในสาขาการพยาบาลเด็กทุกคน ที่ให้กำลังใจจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณนายกเทศมนตรีเทศบาลห้วยกะปิ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบ้านสวน นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองแสนสุข ตลอดจนครูประจำชั้น และมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 แห่ง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้กำเนิดและมอบโอกาสในการเริ่มต้นการเรียนรู้ ขอขอบคุณกลุ่มสมรสที่เข้าใจ และเป็นกำลังใจในยามที่ท้อแท้ หรือเมื่อพบเจออุปสรรค และขอบใจบุตรชายที่เป็นเด็กดี ทำให้ข้าพเจ้ามีแรงผลักดัน และกำลังใจในการเรียน

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตา แด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

เบญจวรรณ ปิ่นทอง

59910173: สาขาวิชา: การพยาบาลเด็ก; พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คำสำคัญ: เด็กวัยก่อนเรียน/ พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร/ ความเครียดในการเป็นมารดา/
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ ในเขตเทศบาล

เบญจวรรณ ปิ่นทอง: ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิด
เชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน (FAMILY FACTORS RELATED TO EXECUTIVE FUNCTION
DEVELOPMENT IN PRESCHOOL CHILDREN) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์:

นุจรี ไชยมงคล, Ph.D., ยูนิ พงศ์จตุรวิทย์, Ph.D. 84 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

เด็กวัยก่อนเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาในครอบครัวเป็นส่วนสำคัญต่อการมี
พัฒนาการด้านต่าง ๆ และการคิดเชิงบริหารมีการพัฒนาเป็นอย่างมากในวัยก่อนเรียน การวิจัย
แบบบรรยายเชิงหาความสัมพันธ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน
ครอบครัว ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน
ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร
ในเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เป็นมารดาและเด็ก
วัยก่อนเรียน จำนวน 198 คน ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี
เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 4 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถาม
สภาพแวดล้อมที่บ้าน แบบสอบถามความเครียดในการเป็นมารดา และ แบบสอบถามพัฒนาการ
ด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .70, .95 และ .96 ตามลำดับ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนโดยรวมมีคะแนน
เฉลี่ยเท่ากับ 87.24 ($SD = 20.01$) ความเครียดในการเป็นมารดามีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำ
กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.147$,
 $p < .05$) ส่วนลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน และระดับ
การศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน
($p > .05$)

ผลการวิจัยครั้งนี้ให้ข้อเสนอแนะว่า พยาบาลและผู้มีหน้าที่ดูแลสุขภาพเด็ก
ควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อลด
ความเครียดในการเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งสามารถส่งผลให้เด็กวัยก่อนเรียนมีพัฒนาการ
ด้านการคิดเชิงบริหารที่เหมาะสม

59910173: MAJOR: PEDIATRIC NURSING; M.N.S. (PEDIATRIC NURSING)

KEYWORD: PRESCHOOL CHILDREN/ EXECUTIVE FUNCTION DEVELOPMENT/
PARENTING STRESS/ CHILD DEVELOPMENT CENTERS/
MUNICIPALITY

BENJAWAN PHINTHONG: FAMILY FACTORS RELATED TO EXECUTIVE
FUNCTION DEVELOPMENT IN PRESCHOOL CHILDREN. ADVISORY COMMITTEE:
NUJJAREE CHAIMONGKOL, Ph.D., YUNEE PONGJATURAWIT, Ph.D. 84 P. 2018.

Preschool children who have been raised by their parents within the family are important to child development of various aspects, and the executive function considerably develops during by pre-school age. The purpose of this descriptive correlational research was to examine relationship between family factors, including family type, family income, home environment, parenting stress and mother's education, and executive function development in preschool children. A multi-stage random sampling was used to recruit a sample of 198 mothers and preschool receiving service in child development centers in the municipality of Chon Buri province. Data were collected during January to February, 2018. Research instrument included the demographic questionnaire, the home environment for measurement of the environment scale, the parenting stress index, and the executive function development in preschool children's scale. Their cronbach's alpha reliability were .70, .95, and .96 respectively. Data were analyzed by using descriptive statistics and Pearson's product moment correlation coefficient's.

The results revealed that the mean score of executive function in preschool children was 87.24 ($SD = 20.01$). Parenting stress was negatively correlation to executive function in preschool children ($r = -.147, p < .05$). Family type, family income, home environment and education level of mother were not significantly correlated ($p > .05$).

These findings suggest that nurses and related personnel should prioritize executive function and develop activities to decrease parenting stress. Consequently, preschool children would have appropriate executive function.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน	11
ปัจจัยครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ..	18
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	29
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
4 ผลการวิจัย.....	32
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารใน เด็กวัยก่อนเรียน	35
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน.....	37
5 สรุปและอภิปรายผล	41
อภิปรายผล.....	42
ข้อเสนอแนะ.....	48
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก.....	59
ภาคผนวก ก.....	60
ภาคผนวก ข.....	71
ภาคผนวก ค.....	79
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	84

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของมารดา เด็กวัยก่อนเรียน.....	33
2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของ เด็กวัยก่อนเรียน.....	34
3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของ ครูประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียน.....	35
4 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของสภาพแวดล้อมที่บ้านของ เด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมและแยกรายด้าน	36
5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของความเครียดในการเป็นมารดา โดยรวมและแยกรายด้าน.....	36
6 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของ เด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมและแยกรายด้าน	37
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน.....	38
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโดยรวม และรายด้านของความเครียดในการเป็นมารดา กับรายด้านของพัฒนาการด้านการคิด เชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน.....	40

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
2 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง	26

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การคิดเชิงบริหาร หรือ Executive Functions [EF] คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำ เช่น การยับยั้งชั่งใจ การไตร่ตรอง การควบคุมอารมณ์ การยืดหยุ่นทางความคิด การตั้งเป้าหมาย การวางแผน ความมุ่งมั่น การจดจำและเรียกใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับความสำคัญของเรื่องต่าง ๆ และการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน จนบรรลุความสำเร็จ ซึ่งเป็นกระบวนการและทักษะที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และมีความสำคัญต่อความสำเร็จในด้านการเรียน และการทำงาน รวมทั้งการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน (Anderson, 2002) พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารและพัฒนาศติปัญญา มีการพัฒนาเป็นอย่างมากในเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ทองของชีวิต เนื่องจากวัยก่อนเรียนเป็นช่วงวัยสำคัญของชีวิตมนุษย์ในการวางรากฐานบุคลิกภาพ ทั้งทักษะด้านการคิด อารมณ์และการตัดสินใจ ที่จะช่วยให้เด็กสามารถกำกับตนเองไปสู่เป้าหมาย (อิศรา แก่นอ้วน, 2559) ทั้งนี้พบว่า การคิดเชิงบริหารเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิตในระยะยาวมากกว่าความฉลาดทางด้านสติปัญญา (Alloway & Alloway, 2010) จากนั้นการคิดเชิงบริหารจะมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจนถึงวัยรุ่นและพัฒนาเต็มที่ในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาของสมองส่วนหน้าสุด (Powell & Voeller, 2004; Teffer & Semendeferi, 2012)

เด็กที่มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่ดี จะมีความจำดี มีสมาธิจดจ่อต่องานที่ทำ ไม่รบกวนผู้อื่น รู้จักอดทนรอคอยที่จะกระทำหรือพูดในเวลาที่เหมาะสม รู้จักการแก้ปัญหาด้วยหลากหลายวิธี แก้ปัญหาโดยไม่ใช้กำลัง มีความคิดยืดหยุ่น ไม่ยึดติด สามารถเปลี่ยนความคิดได้เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักยับยั้งควบคุมตนเอง ไม่ให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม รู้จักขอความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น มีเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถคาดคะเนผลของการกระทำได้ สามารถติดตามประเมินผลและนำจุดบกพร่องมาปรับปรุงงานของตนเองให้ดีขึ้น มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Thorell, Lindqvist, Nutley, Bohlin, & Klingberg, 2009) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Diamond (2013) ที่พบว่า เด็กที่มีการคิดเชิงบริหารที่ดีกว่าจะมีความพร้อมในการเรียนมากกว่าและมีผลทางการเรียนดีกว่าเมื่อเทียบกับเด็กที่มีการคิดเชิงบริหารด้อยกว่า และมักจะประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม นอกจากนี้เด็กที่มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารล่าช้ากว่าวัย มักจะมีปัญหาในการกำกับตนเอง สมาธิสั้น ใจร้อน ทำอะไรโดย

ไม่ยั้งคิด หุนหันพลันแล่น รอคอยไม่เป็น วอกแวกได้ง่าย ทะเลาะเบาะแว้ง และอารมณ์ก้าวร้าว รุนแรง (Miyake, Emerson, & Friedman, 2000) และในระยะยาวมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อ การเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ยิ่งไปกว่านั้นความบกพร่องของการคิด เชิงบริหารในเด็กยังมีความเกี่ยวข้องกับโรคทางจิตเวช ที่มีปัญหาด้านการกำกับตนเอง เช่น โรคชน สมานิสสัน โรคย้ำคิดย้ำทำ และโรคซึมเศร้า (Sergeant, Geurts, & Oosterlaan, 2002)

จากรายงานการศึกษาสถานการณเด็กไทย พบเด็กวัยก่อนเรียน ร้อยละ 30 มีพัฒนาการ ทั่วไปต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 18.5 มีปัญหาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร และร้อยละ 10.29 มีปัญหาด้านการควบคุมพฤติกรรม (นวลจันทร์ จุฑาทักคิกุล, ปนัดดา ชนเศรษฐกร และอรพิน เลิศอวาศดาตระกูล, 2560) และจากการศึกษาของ Diamond and Lee (2011) พบว่า เด็กที่มีทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ตนเองต่ำ เช่น ไม่มีสมาธิ หุนหันพลันแล่น และขาดความ เอาใจใส่ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่ล่าช้า เมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นเป็น ผู้ใหญ่ใน 30 ปีข้างหน้า จะมีแนวโน้มสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ด้อยกว่า ทำงานที่มีรายได้ต่ำกว่า และมีอัตราการก่ออาชญากรรมสูงกว่าในเด็กที่ไม่มีปัญหาด้านการควบคุมตนเอง ดังนั้นพัฒนาการ ด้านการคิดเชิงบริหารในเด็ก จึงมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จทั้งใน ด้านการเรียนและการทำงานเมื่อเด็กโตขึ้น (Thorell et al., 2009)

จากสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เด็กวัยก่อนเรียนจะได้รับการเลี้ยงดูจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะก้าวเข้าสู่วัยเรียน วัตถุประสงค์ใน การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กวัยก่อนเรียนได้รับการดูแลอย่าง ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งได้รับการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาความพร้อมของ เด็กอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2553) อาทิเช่น เด็กจะมีการเข้าสังคมกับผู้อื่นมากขึ้น มีการเล่นกับเพื่อน เข้ากลุ่มเพื่อน มีกฎและกติกาของ กลุ่มที่เด็กต้องปฏิบัติ ทำให้เด็กวัยก่อนเรียนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น การที่เด็กอยู่ห่างพ่อ แม่ และครอบครัว ทำให้เด็กมีโอกาสที่จะเรียนรู้ และเพิ่มทักษะด้านต่าง ๆ จากกิจกรรมที่โรงเรียน เช่น การระบายสี การเล่นเกมทบทวนบทเรียน การเล่นเกมเป็นกลุ่ม ทั้งในและนอกห้องเรียน เด็กจะ เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา การสังเกต และการปรับตัว จากการอบรมสั่งสอนของครู และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (นิชรา เรื่องคารกานนท์, 2551) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงเปรียบเหมือนสิ่งแวดล้อมภายนอกของเด็ก ที่เด็กต้องออกไปเรียนรู้ เพื่อที่จะพัฒนาทักษะด้าน ต่าง ๆ ให้เด็กมีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม และอยู่ร่วมกันกับเด็กคนอื่น ได้อย่างมีความสุข (Zhang, 2011)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (1969) ได้อธิบายว่า เด็กเรียนรู้จากสิ่งรอบตัว และพัฒนาความคิดเป็นลำดับขั้น ทำให้เกิดความสามารถในการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และพัฒนาสู่การปรับตัวของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ มีความสามารถในการควบคุมกำกับกระบวนการทางปัญญาและความคิดของตนเองให้ตระหนักรู้และใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาจนสำเร็จ ซึ่งเป็นการทำหน้าที่ระดับสูงของสมองที่ช่วยในการควบคุมอารมณ์ความคิด และการกระทำจนเกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย ซึ่งพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางด้านสติปัญญา (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553; Kathleen, 2011) จากทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของ Piaget (1969) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ในเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ ปัจจัยภายในครอบครัว และปัจจัยภายนอก เช่น สิ่งแวดล้อมและสังคม เป็นต้น สำหรับในเด็กวัยก่อนเรียนพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแรกในการสร้างและหล่อหลอมทักษะด้านการความคิด ทักษะคิด การแก้ไขปัญหา การปรับตัว และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ประสบการณ์ต่างๆภายในของครอบครัว เช่น ความรัก ความเอาใจใส่ การตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ล้วนเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียนทั้งสิ้น (อิศรา แก่นอ้วน, 2559) ซึ่งปัจจัยด้านครอบครัวเหล่านี้ ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา

ปัจจุบันสถานะเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก และส่งผลต่อโครงสร้างลักษณะของครอบครัว จากเดิมที่ส่วนมากมีลักษณะครอบครัวขยายเปลี่ยนเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น (สถิติข้อมูลครอบครัว, 2558) ครอบครัวขยายที่ประกอบด้วยบิดา มารดา ลูก และปู่ ย่า ตา ยาย จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีหลายคนอาจทำให้สมาชิกรู้สึกอึดอัด เนื่องจากไม่สามารถมีที่อยู่อย่างเป็นสัดส่วนและเป็นอิสระได้ ทำให้ขาดความเป็นส่วนตัวในการหามุมสงบใช้สำหรับการพักผ่อนหรือทำกิจกรรมส่วนตัวภายในบ้านค่อนข้างยาก ไม่เป็นของตัวเอง มักถูกขัดจังหวะบ่อย ๆ เมื่อต้องทำงาน หรืออยู่ตามลำพัง ทำให้รู้สึกบ้านไม่น่าอยู่ แออัดไปด้วยผู้คน จนทำให้สมาชิกภายในบ้านรู้สึกอึดอัด ยิ่งถ้าสมาชิกภายในบ้านมีวัยที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก กิจกรรมของแต่ละวัยจะแตกต่างกัน จะมีผลกระทบซึ่งกันและกันทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางลบ (พรณี รัตนธรรม, 2548) จากรายงานการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีสมาชิกมาก การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและเด็กจะมีน้อยกว่าครอบครัวที่มีสมาชิกน้อย ทำให้เด็กขาดความสัมพันธ์อันดี ทำให้สมาชิกที่อยู่รวมกันในครอบครัวมีเจตคติที่ไม่ดีต่อกัน และเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว

(ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2555) แต่ในทางตรงข้ามครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกหลายคน จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อารมณ์ตนเอง อารมณ์ผู้อื่น มีการฝึกการสื่อสาร การฝึกการเข้าสังคมกลุ่มย่อย โดยผ่านการเล่นกับสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ทำให้เด็กสามารถเข้ากับคนอื่น ๆ ในสังคมได้ง่าย (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุขคนธ์, 2550) จากการทบทวนวรรณกรรม ยังไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารได้ จึงต้องศึกษาเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งนี้

ครอบครัวที่มีรายได้สูง ส่วนมากมีความพร้อมและความสามารถในการจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่นหรือเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย และจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการ ซึ่งการเล่นเป็นโอกาสที่ทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะควบคุมตนเอง ให้อารมณ์ผ่อนคลาย และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวได้เป็นอย่างดี (Glassy & Romano, 2003) อีกทั้ง บิดามารดา ยังสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กได้ง่าย (จินตนา วัชรสินธุ์, มณีรัตน์ ภาครูป, สุนทราวดี เขียวพิเชฐ และฉันทน์ ชีวานนท์, 2556) สำหรับครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ มารดา มีความจำเป็นในการออกไปหารายได้ ต่างคนต่างงาน ไม่มีเวลาพูดคุยกับเด็ก ทำให้เด็ก เกิดความรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง ขาดความรักความเอาใจใส่ ส่งผลทำให้เด็กเกิดภาวะเครียด และมีความวิตกกังวลกับสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย มีทัศนคติ การแสดงบทบาทและพัฒนาการที่ไม่เหมาะสม (Noble, Norman, & Farah, 2005) และยังพบอีกว่า ในยุคสังคมปัจจุบัน มารดาอาจปล่อยให้เด็ก ดูทีวีหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามลำพัง เนื่องจากมารดาต้องทำงานบ้านหรืองานอื่น ๆ เป็นสิ่งที่พบได้ ในครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการเด็ก ทำให้เด็กขาดทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีอารมณ์หงุดหงิด ฉุนเฉียวและก้าวร้าวได้ง่าย (วิระศักดิ์ ชลไชยะ, 2557) มีรายงานการวิจัยพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงมักจะมีความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวที่เหมาะสมมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ (สุธรรม นันทมงคลชัย, ชุติมา เหว่งสุสุทธิ์ และ โชคชัย หมั่นแสวงทรัพย์, 2550) ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี เกิดจากการใช้ทักษะความสามารถในการคิดไตร่ตรอง ควบคุมแรงปรารถนาจนสามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม

ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับพัฒนาการของเด็กที่จะเจริญเติบโตขึ้น ซึ่งสภาพแวดล้อมที่บ้านเป็นแหล่งบ่มเพาะลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของเด็กที่จะเป็นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า สภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดี มีความปลอดภัย เป็นสุข และเหมาะสมทั้งทางด้านกายภาพและด้านจิตสังคม พร้อมทั้งมีสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ เช่น นิทาน หนังสือ ของเล่น จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ความคิด และความเข้าใจของเด็กวัยก่อนเรียน ได้อย่างกว้างขวาง (Bradley & Caldwell, 1979) อีกทั้งมารดาที่ยอมรับสนองเด็กด้วยอารมณ์ที่ดี ใช้คำพูดนุ่มนวลอ่อนโยน และกระตุ้นด้วยวาจาที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจ

กล้าแสดงออกทางความคิดและการแก้ไขปัญหา (Herwig & Tejagupta, 1992) ส่วนสภาพแวดล้อมที่บ้านที่ไม่ดี เด็กจะมีโอกาสได้ใช้ทักษะด้านความคิด และการแก้ปัญหาน้อย เนื่องจากเด็กจะมีสภาวะที่ไม่ดี (Hurlock, 1987) และจากรายงานการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กวัยก่อนเรียน (Wachs, 1993) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร

โดยทั่วไปแล้วมารดาเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญที่สุดในการดูแลบุตรทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผู้อบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด ให้ความรัก ความเข้าใจ และปกป้องช่วยเหลือบุตร อีกทั้งเป็นผู้รู้ใจและไวต่อการรับรู้ความต้องการของบุตร สามารถตอบสนองความต้องการต่อบุตรได้เป็นอย่างดี (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์, 2557; Susan, Terri, & Susan, 2013) ดังนั้น ความเครียดในการเป็นมารดาอาจเกิดจากความคาดหวังที่มีต่อบุตร การเลี้ยงดูบุตรด้วยความกดดัน เมื่อมารดาไม่สามารถจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงดูบุตร และไม่สามารถจัดการกับพฤติกรรมของบุตรได้อย่างเหมาะสม มารดามักจะเสียความมั่นใจในการสอน การอบรมเลี้ยงดูซึ่งมักนำไปสู่ความรู้สึกเครียดได้ (Abidin, 1990) ความเครียดในการเป็นมารดา ทำให้มารดามีศักยภาพลดลง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดากับบุตรน้อยลง มารดาจะแสดงออกถึงการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม เช่น การบงคับ การดูค่า หรือลงโทษโดยไม่อธิบายเหตุผล การทำร้ายด้วยวาจา ใช้ความรุนแรง ซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กคือและมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว (Cmic, Gaze, & Hoffman, 2005) แต่ในทางตรงข้ามความเครียดในการเป็นมารดา ทำให้มารดามีความต้องการที่จะแสวงหาข้อมูลและเรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลบุตร การส่งเสริมพัฒนาการบุตร เทคนิคการจัดการกับปัญหาในการเลี้ยงดูหรือปัญหาพฤติกรรมของบุตร และเทคนิคการผ่อนคลายความเครียด (Prasopkittikun, Tilokskulchai, & Vipuro, 2010) จากรายงานการศึกษาพบว่า หากมารดาที่มีความเครียดสูงจากบทบาทการเป็นมารดา จะส่งผลให้เด็กมีระดับความเครียดที่เพิ่มมากขึ้น และเด็กจะมีพัฒนาการที่ถดถอยไปมากทั้งทางด้านความคิดและพฤติกรรม (Wagner et al., 2016)

มารดาที่มีระดับการศึกษาที่สูง ส่วนมากมีหน้าที่การงานที่ดี มีทัศนคติที่ดีในการดำรงชีวิต รู้จักสังเกต มีไหวพริบ มีความเข้าใจความเป็นตัวตนของเด็ก ทำให้สามารถมองเห็นพัฒนาการของเด็ก อีกทั้งยังคอยช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กและคอยกระตุ้นเตือนให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ ความเข้าใจ กระบวนการด้านความคิดและการตอบสนองของเด็ก (นิชรา เรื่องคารกานนท์, 2551) ส่วนมารดาที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำ มักจะขาดการดูแลเอาใจใส่เด็ก มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กที่น้อย มีความจำกัดในการปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพกับเด็ก (Bornstein & Cote, 2004) รายงานการวิจัยพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มารดาที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะมีความรู้ความเข้าใจที่ดี มีสมารถทำงานที่ทำ

และมีความคิดที่ยืดหยุ่นมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มารดามีการศึกษาดำกว่า (Ganzach, 2000; Teachman, 1987)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในเด็กวัยก่อนเรียน และมีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม วิจัยที่ผ่านมาส่วนมากเป็นศึกษาในต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยส่วนมากเป็นการศึกษาองค์ประกอบบางประการของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เช่น ความจำ การปรับตัวและพัฒนาการด้านอารมณ์ อีกทั้งยังเป็นการศึกษาในเด็กวัยเรียน ซึ่งยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร โดยเฉพาะปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูและเติบโตในสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ผลการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดกิจกรรมหรือ โปรแกรม เพื่อพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน
2. รายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน
3. ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน
4. ความเครียดในการเป็นมารดา มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน
5. ระดับการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

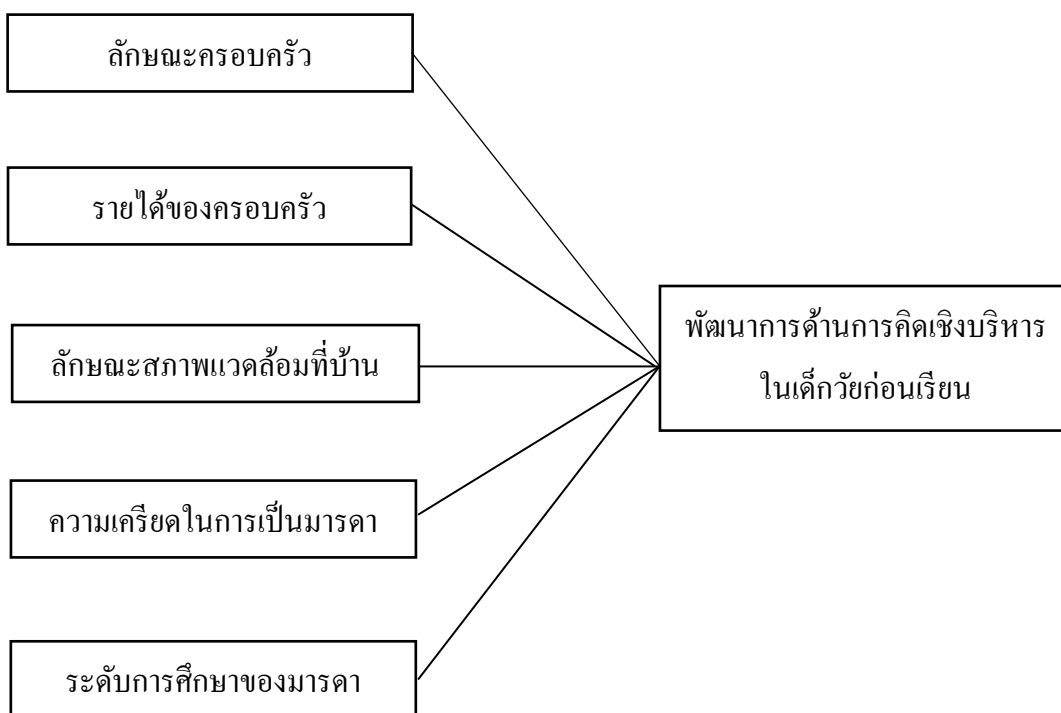
กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (1969) เป็นกรอบแนวคิด ซึ่ง Piaget ได้ศึกษาพัฒนาการทางด้านความคิด บนรากฐานขององค์ประกอบที่เป็นพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม โดยอธิบายว่า การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ความสามารถในการปรับตัว เป็นกระบวนการที่เด็กสร้างโครงสร้างทางการคิด (Scheme) โดยการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม 2 ลักษณะ คือ เด็กพยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และปรับโครงสร้างสติปัญญา (Accommodation) ตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิดความเข้าใจ ความสมดุลระหว่างการรับรู้ และประสบการณ์เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และนำไปสัมพันธ์เชื่อมโยงการรับรู้เดิม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดและความเข้าใจตามมา (Piaget, 1969) การปรับโครงสร้างทางสติปัญญาเป็นกระบวนการควบคู่ไปกับการซึมซับประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลช่วยให้เด็กได้เปลี่ยนความคิด ความเข้าใจ และปรับโครงสร้างทางสติปัญญาให้ตรงกับสภาพแวดล้อมของเขา ดังนั้นการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กแต่ละคนจึงแตกต่างกัน ตามสภาพแวดล้อมที่ได้รับ (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์, 2551)

เด็กวัยก่อนเรียนจะมีพัฒนาการอยู่ในขั้นของการคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperational stage) เด็กวัยนี้มีพัฒนาการทางความคิดเพิ่มขึ้น โดยการนำความรู้จากความจำในอดีต การคาดการณ์ล่วงหน้า มาผสมผสานกันเพื่อการตัดสินใจในปัจจุบัน เด็กจะเริ่มมีความคิดเกี่ยวกับการกระทำของตนเองและผู้อื่น สติปัญญาของเด็กวัยนี้ จะมีกระบวนการสร้างความคิด ความรู้ เริ่มมีความคิดที่ซับซ้อน และความคิดนั้นจะคำนึงถึงวิธีการดำรงชีวิตในสังคมที่อยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม ความคิดของเด็กช่วงนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่ตนเองสัมผัสได้ เด็กจะสนใจสังกมรอบ ๆ ตัวมากขึ้น การได้ติดต่อกับสังกมภายนอก การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้ลดการเอาแต่ใจตนเอง หรือคิดว่าตนเองเป็นศูนย์กลางได้ เด็กรู้จักใช้คำพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นออกมา มีการใช้เหตุผลมากขึ้น และพร้อมที่จะทำตามเหตุผลนั้น แต่ยังไม่สามารถคิดแบบนามธรรมได้ เด็กจะเลียนแบบจากสิ่งที่เห็นได้อย่างรวดเร็ว และมากขึ้น (Wadsworth, 1996) พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เกิดจากเด็กเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวและพัฒนาความคิดเป็นลำดับขั้น ทำให้เกิดความสามารถในการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และพัฒนาสู่การปรับตัวของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ มีความสามารถในการควบคุมกำกับกระบวนการทางปัญญา และความคิดของตนเองให้ตระหนักรู้และใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาจนสำเร็จ ซึ่งเป็นการทำหน้าที่ของสมองระดับสูง ที่ช่วยในการควบคุมอารมณ์ ความคิด และการกระทำจนเกิดพฤติกรรมที่มีมุ่งสู่เป้าหมาย (Diamond, 2013) จากทฤษฎีของ Piaget (1969) พัฒนาการด้านการคิด

เชิงบริหารจึงเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งมีปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้อง คือ พันธุกรรม ได้แก่ เพศ ระดับสติปัญญา พื้นฐานทางอารมณ์ของเด็ก และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นภายในครอบครัวตัวเอง หรือสิ่งอื่น ๆ ภายนอกครอบครัว ได้แก่ ลักษณะครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว อายุของผู้เลี้ยงดู ความสัมพันธ์ในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดู ความเครียดจากบทบาทการเป็นมารดา

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เนื่องจาก ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสำคัญต่อการสร้างและหล่อหลอมทักษะด้านการคิด ทักษะคิด การแก้ไขปัญหา การปรับตัว และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (อริศรา แก่นอ้วน, 2559) ทั้งนี้ ในเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งเป็นวัยที่ยังต้องพึ่งพาการดูแลจากครอบครัวและมารดาเป็นส่วนใหญ่ ปัจจัยภายในครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนมากที่สุด และจากการศึกษาที่ผ่านมา ปัจจัยครอบครัวต่างๆ ได้ถูกนำมาศึกษา แต่ยังไม่พบความสัมพันธ์ที่ชัดเจน จึงต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในงานวิจัยครั้งนี้ สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ในเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรต้น และตัวแปรตามดังนี้

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร หมายถึง ความสามารถในการคิด การเชื่อมโยง การคาดคะเน การตีความ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการปฏิบัติ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม ซึ่งผลของการคิดนั้นจะแสดงออกด้วยการพูด การกระทำ และพฤติกรรม ของเด็กวัยก่อนเรียน แสดงออกตามการรับรู้ของครูประจำชั้น ประเมินโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนของ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยมหิดล (2557)

ลักษณะครอบครัว หมายถึง การอาศัยอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่ ครอบครัวเดี่ยว หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วยบิดา มารดา และบุตร และครอบครัวขยาย หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วยบิดา มารดา บุตร และสมาชิกคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นญาติอาศัยอยู่ร่วมกัน

รายได้ของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินบาทที่เป็นรายได้ของสมาชิกในครอบครัวทุกคนรวมกันต่อเดือน

สภาพแวดล้อมที่บ้าน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ หรือกิจกรรมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก รวมทั้งที่เกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวันในการดำเนินชีวิต ปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างมารดากับเด็ก และมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) การสื่อสารและการตอบสนองทางภาษา 2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) การตอบสนองของมารดา 4) การกระตุ้นการเรียนรู้ 5) การเป็นตัวแบบ 6) การทำกิจกรรมต่าง ๆ และ 7) การทำโทษ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านของ นาคยา แสงใส, นุจรี ไชยมงคล และมณีรัตน์ ภาคฐป (2554)

ความเครียดในการเป็นมารดา หมายถึง การตอบสนองทางด้านความคิด อารมณ์
 ความรู้สึกของมารดา ที่เกิดจากการรับรู้หรือแปลความหมายต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในการเลี้ยงดูบุตร
 ของตนเองต่อการทำบทบาทการเป็นมารดาในการเลี้ยงดูบุตร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ความเครียดต่อบทบาทหน้าที่การเป็นมารดา
- 2) ความเครียดต่อการมีปัญหาปฏิสัมพันธ์กับบุตร
- 3) ความเครียดต่อความเป็นเด็กเลี้ยงยากของบุตร ประเมินโดยใช้แบบสอบถามความเครียดในการ
 เลี้ยงดูบุตรของ รสสุคนธ์ เจริญสัจด์ย์ศิริ, นุจรี ไชยมงคล และยุณี พงศ์จตุรวิทย์ (2557)

ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึง จำนวนปีของระยะเวลาการศึกษาสูงสุดของมารดา
 ของเด็กวัยก่อนเรียน คิดเป็นจำนวนปีที่มารดาได้รับตามระบบของการศึกษาในประเทศไทย
 โดยระดับประถมศึกษาตอนปลายเทียบเท่า 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเทียบเท่า 9 ปี
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. เทียบเท่า 12 ปี ระดับอนุปริญญา/ ปวส. เทียบเท่า 14 ปี
 ระดับปริญญาตรีเทียบเท่า 16 ปี ระดับปริญญาโทเทียบเท่า 18 ปี และระดับปริญญาเอกเทียบเท่า
 21 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน
2. ปัจจัยครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

การคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

การคิดเชิงบริหาร หรือ Executive Functions [EF] หมายถึง การทำงานของสมองระดับสูง ที่เชื่อมโยงประสบการณ์ในอดีตกับสิ่งที่ทำในปัจจุบัน ช่วยควบคุมอารมณ์ ความคิด การตัดสินใจ และการกระทำ ส่งผลให้สามารถลงมือทำงาน และมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Anderson, 2002) การคิดเชิงบริหารมีการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต แต่มีการพัฒนาเป็นอย่างมากในเด็กวัยก่อนเรียน โดยเฉพาะทักษะด้านความจำมีพัฒนาการเร็วที่สุด คือ มีการพัฒนาตั้งแต่ขวบปีแรกและพัฒนามากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเด็กโตขึ้น ส่วนทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ และทักษะด้านการยับยั้งพฤติกรรมจะพัฒนาช้ากว่า เด็กจะเริ่มมีทักษะด้านการปรับเปลี่ยนความคิด และเริ่มมีความคิดที่ยืดหยุ่นได้ดีขึ้น เมื่อเติบโตเรื่อย ๆ ขึ้นไป (Zelazo et al., 2003) พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการของสมองส่วนหน้า (Diamond, 2013)

เด็กวัยก่อนเรียน เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการต่อเนื่องมาจากวัยทารก ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 3-6 ปี (Hockenberry, Wilson, & Rodgers 2017) เป็นวัยพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่วัยเรียน เด็กจะเริ่มมีการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความสนใจกับสิ่งรอบตัว อยากรู้อยากเห็น ชอบตั้งคำถามในเรื่องราวต่าง ๆ และมีมุมมองที่กว้างขึ้นจากการเรียนรู้โลกภายนอก ทักษะความคิด พฤติกรรมการแสดงออก การปรับตัว และการแก้ไขปัญหาของเด็กจะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) พัฒนาการในเด็กวัยก่อนเรียนส่วนที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบริหาร ได้แก่ พัฒนาการสมอง และพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

พัฒนาการสมองของเด็กวัยก่อนเรียน

สมองเด็กแรกเกิดมีน้ำหนักประมาณ 500 กรัม และจะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีเซลล์ประสาทอยู่ประมาณ 1 แสนล้านเซลล์ สมองของเด็กอายุ 2-3 ปี มีจำนวนเซลล์ประสาทใกล้เคียงกับสมองของผู้ใหญ่ มีการเพิ่มขึ้นทั้งขนาดและน้ำหนัก เนื่องจากมีการแตกแขนงของกิ่งประสาท (Dendrites) และการเพิ่มจุดเชื่อมต่อระหว่างเซลล์ประสาท (Synapses) เมื่อมีการใช้งานวงจรประสาทก็จะทำให้มีการสร้างเยื่อไมอีลิน (Myelination) มาหุ้มเส้นใยประสาทให้หนามากขึ้น ทำให้เซลล์ประสาทสามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วเพิ่มขึ้นถึง 40-100 เท่า จนเกิดเป็นเครือข่ายของวงจรประสาทที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (บัวร์อง ลิวเฉลิมวงศ์, 2557; วิชา วิสุทธิธรรมา, 2559) ในช่วงอายุ 1-6 ปี เป็นช่วงแห่งโอกาสในการพัฒนาสมอง หมายถึง การคิด การฝึกฝน การปฏิบัติ หรือฝึกทักษะใด ๆ ที่จะเป็พื้นฐานของการพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เช่น การเรียนรู้ภาษา การฟังดนตรี การเล่นอย่างอิสระ การรู้จักยับยั้ง การฝึกรอคอย ยึดหยุ่น ความคิด ฯลฯ การรับรู้เหล่านี้จะส่งผลถึงการเพิ่มจำนวนจุดเชื่อมต่อระหว่างเซลล์ประสาทในสมองส่วนหน้าสุด (Prefrontal cortex) อย่างก้าวกระโดด (นวลจันทร์ จุฑาทักคิกุล และคณะ, 2560) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บังอร เทพเทียน และปิยฉัตร ตระกูลวงษ์ (2550) ที่พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนเป็นช่วงอายุที่สำคัญที่สุด ที่พร้อมสำหรับการเรียนรู้และรับประสบการณ์ใหม่ ๆ เนื่องจาก มีการเจริญของระบบประสาทและสมองอย่างรวดเร็ว สมองส่วนหน้าสุด (Prefrontal cortex) อยู่ด้านหน้าสุดของ Frontal lobe เป็นสมองส่วนที่มีวิวัฒนาการในการทำหน้าที่ควบคุมอารมณ์ ความคิดและการแสดงออกทางสังคม ช่วยให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การแตกแขนงของปลายประสาท และการสร้างจุดเชื่อมต่อสัญญาณประสาทในสมองส่วนนี้จะเกิดมากที่สุด ในเด็กวัย 3-6 ปี จากนั้นจะค่อย ๆ ลดลงในวัยรุ่น สมองส่วนนี้ใช้เวลาในการพัฒนายาวนานกว่าสมองส่วนอื่น และเซลล์ประสาทในสมองส่วนหน้านี้ ยังมีแขนงประสาทที่ซับซ้อนกว่าสมองบริเวณอื่น (Tamnes et al., 2010)

พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กวัยก่อนเรียน

พัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive development) คือ พัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความคิด วิเคราะห์ การคิดแบบมีเหตุผล การหาเหตุผลเชื่อมโยงกัน เป็นการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เด็กวัยก่อนเรียนนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาค่อนข้างเร็วทั้งด้านการเรียนรู้ การรับรู้และการแก้ปัญหา เป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ทักษะชีวิต ทำให้เด็กสามารถสร้างทักษะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นจากความเข้าใจ และพัฒนาทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ แต่ความเข้าใจในเหตุผลยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ (พรทิพย์ ศิริบุรณพิพัฒนา และคณะ, 2555) เด็กจะเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ จากประสาทสัมผัสต่าง ๆ ในการตีความหมาย

สิ่งที่อยู่รอบตัว เช่น การใช้ปาก มือ ลื่น เพื่อต้องการทราบว่า สิ่งของนั้นมีลักษณะ นุ่ม แข็ง หรือรสชาติเป็นอย่างไร ซึ่งมีผลต่อระดับสติปัญญา เจตคติ และการแสดงออกของพฤติกรรม ในรูปแบบต่าง ๆ ลักษณะความคิดของเด็กวัยนี้มีจินตนาการค่อนข้างมาก ยึดถือตนเอง เป็นศูนย์กลาง และคิดว่าคนอื่นมีความคิดแบบเดียวกับตนเอง (นิตยา คชภักดี, 2551) เด็กวัยนี้ จะเริ่มฝึกการใช้ภาษา และมีความสามารถในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี มีการเรียนรู้คำศัพท์ อย่างรวดเร็ว แม่นยำ สามารถใช้คำและวลีต่าง ๆ เพื่อสื่อถึงความเข้าใจของตนเองกับสิ่งแวดล้อม ภายนอก โดยจะมีการตอบสนอง ต่อวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามแนวทาง ของตนเอง เนื่องจากเด็กจะมีความคิดสร้างสรรค์ในการเชื่อมโยง และสังเกตจากเหตุการณ์ต่าง ๆ เด็กวัยนี้สามารถพูดเป็นประโยคยาว ๆ ที่มีความต่อเนื่องกัน เช่น การเล่านิทานสั้น ๆ และมักเอาเรื่องสมมติปนเรื่องจริง เมื่อเด็กมีอายุที่มากขึ้น เด็กจะสามารถตอบคำถามได้กระชับ ชัดเจน ชักถามน้อยลง และตอบตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น แต่เด็กวัยนี้ไม่มีพัฒนาการ เรื่องการจัดสิ่งของเป็นหมวดเป็นหมู่ ความคงตัว ขนาด และน้ำหนัก หากเด็กในวัยนี้ไม่ได้รับการ ส่งเสริมพัฒนาการสติปัญญาอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านพัฒนาการทางสติปัญญา ที่ล่าช้าหรือเกิดความผิดปกติขึ้น และทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น การเรียนรู้ สติปัญญา การเข้าสังคม อารมณ์ และปัญหาทางพฤติกรรม เป็นต้น ดังนั้น เด็กวัยก่อนเรียนจึงมีความจำเป็น ที่ต้องฝึกฝนทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (นิชรา เรื่องคารกานนท์, 2551)

สรุปได้ว่า เด็กวัยก่อนเรียนเป็นวัยที่สมองส่วนหน้ามีการพัฒนาอย่างมาก คือ มีการสร้าง แขนงประสาท สร้างจุดเชื่อมต่อสัญญาณประสาท และสร้างวงจรประสาทเชื่อมต่อกับสมองบริเวณ อื่น ๆ อย่างสลับซับซ้อน การพัฒนาของสมองส่วนหน้าสุดจึงมีความสัมพันธ์กับการพัฒนา ด้าน สติปัญญาและพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียน

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget

Piaget (1969) ได้ศึกษาและพัฒนาทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งด้านกระบวนการคิด ความสามารถในการตัดสินใจโดยวิจรรย์ญาณ การหาเหตุผล พัฒนาการทาง สติปัญญาเกิดขึ้นจากการที่เด็กได้มีการสำรวจสิ่งแวดล้อม และมีการพัฒนาโครงสร้างที่ซับซ้อนขึ้น ของหน่วยความรู้ที่เด็กได้รับเข้าสู่สมองหรือภาพที่เด็กรับรู้และเห็น และในที่สุดแล้วเด็กจะมีการ ผสมผสานสติปัญญาผ่านการกระทำและจินตนาการ (Wadsworth, 1996) พัฒนาการด้านการคิดเชิง บริหาร เป็นความสามารถของเด็กวัยก่อนเรียนที่จะมีการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและพัฒนา ความคิดเป็นลำดับขั้น ทำให้เกิดความสามารถในการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และพัฒนาสู่ การปรับตัว เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ มีความสามารถในการควบคุมกำกับ

กระบวนการทางปัญญาและความคิดของตนเองให้ตระหนักรู้และใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา จนสำเร็จ พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารนี้เป็นการทำหน้าที่ของสมองระดับสูง ที่ช่วยในการควบคุมอารมณ์ ความคิด และการกระทำจนเกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย ซึ่งพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางสติปัญญา (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553; Kathleen, 2011)

ความก้าวหน้าของการที่เด็กได้มาซึ่งความคิดรวบยอดและการจัดระบบความคิด จะเกิดขึ้นอยู่กับการปรับตัวที่เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กจะดำเนินไปตามวัยและเป็นลำดับขั้น โดยเฉพาะในส่วนของความรู้ความเข้าใจ เป้าหมายของพัฒนาการทางสติปัญญา คือ ความสามารถในการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ตั้งสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผล เข้าใจกฎเกณฑ์และการแก้ปัญหา เด็กวัยก่อนเรียนจะมีการใช้สติปัญญาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการรับรู้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีการพัฒนาเป็นอย่างมากซึ่งอยู่ในขั้นระยะการคิดก่อนปฏิบัติการ (Period of preoperational thought) เป็นระยะที่เด็กเริ่มมีความสามารถในการใช้ภาษา เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์รอบๆตัว สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์เข้าด้วยกัน มีเหตุผลเบื้องต้น สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ การตัดสินใจขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่ แต่การเชื่อมโยงเหตุผลยังมีขอบเขตอยู่ เพราะยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และเริ่มเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ (Wadsworth, 1996) เด็กวัยก่อนเรียนมีความพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เกิด เพราะทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา กระบวนการดังกล่าวจะทำให้มนุษย์เกิดพัฒนาการของเชาวน์ปัญญา (อุบลรัตน์ เฟื่องสสิต, 2555) คือ

1. การจัดระบบภายใน (Organization) เป็นการรวมกระบวนการต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ อย่างต่อเนื่องกันเป็นเรื่องเป็นราว เช่น เด็กเห็นของแล้วคว้า ซึ่งกิจกรรมนี้ประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ เห็น และคว้า การที่เด็กสามารถทำกิจกรรม 2 อย่างได้ในเวลาเดียวกัน เรียกว่า เป็นการรวมกระบวนการเข้าเป็นระบบ

2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม (Adaptation) หมายถึง การที่มนุษย์มีการปรับตัวเนื่องจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผลจากการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงจะก่อให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญาจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง จนในที่สุดถึงขั้นที่เรียกว่า Operation ซึ่งหมายถึงความสามารถที่เด็กจะคิดย้อนกลับได้ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของพัฒนาการทางสติปัญญาตามความคิดของ Piaget

3. ความสมดุล (Equilibration) เด็กจะพยายามทำความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ด้วยการใช้ความคิดเก่าหรือประสบการณ์เดิม แต่เมื่อปรากฏว่าไม่ประสบความสำเร็จ เด็กจะต้องเปลี่ยนความคิดจนกระทั่งเด็กสามารถผสมผสานความคิดหรือประสบการณ์ใหม่ให้กลมกลืนเข้ากันได้กับ

ความคิดเก่า สภาพการณ์เช่นนี้ก่อให้เกิดความสมดุล ซึ่งทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ และสามารถปรับแนวคิดเข้ากับสิ่งแวดล้อม การที่เด็กมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจนเกิดสภาพที่สมดุล จะนำไปสู่พัฒนาการทางสติปัญญาจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงนี้จะนำไปสู่วุฒิภาวะที่สมบูรณ์

4. การปฏิบัติการ (Operation) เป็นหัวใจสำคัญของพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget เด็กแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางสมองที่คิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ลักษณะสำคัญของการปฏิบัติการคือเด็กสามารถที่จะคิดย้อนกลับได้ หมายถึง ความสามารถในการคิดย้อนกลับระหว่างจุดสุดท้ายและจุดเริ่มต้นได้ เช่น เด็กรู้ว่าน้ำในแก้วใบหนึ่งเมื่อถูกรินไปสู่ภาชนะอื่น น้ำจำนวนนั้นก็ยังคงมีปริมาณเท่าเดิม

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (1969) ทำให้ทราบถึงลักษณะของการเกิดสติปัญญาในเด็ก ซึ่งเกิดจากกระบวนการการเรียนรู้ การปรับแนวคิด การคิดย้อนกลับที่ได้อิทธิพลจากครอบครัวและสังคม สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กให้ได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านการคิดให้เพิ่มขีดความสามารถมากขึ้น ความคิด การกระทำที่เกิดขึ้นย่อมมีเหตุและผล และมีจุดมุ่งหมาย แม้ว่าเด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมก่อนการเรียนรู้ จากพื้นฐานในตัวเอง แต่การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว จะเป็นตัวหล่อหลอม และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญา ฉะนั้นสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ และมีอิทธิพลกับสติปัญญาของเด็ก ตั้งแต่เกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ รวมทั้งการมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร

องค์ประกอบของการคิดเชิงบริหาร

องค์ประกอบของการคิดเชิงบริหารประกอบไปด้วยทักษะพื้นฐานที่สำคัญ 9 ด้าน ดังนี้ (นวลจันทร์ จุฑาทักดีกุล และคณะ, 2560)

1. ความจำขณะทำงาน (Working memory) หมายถึง กระบวนการความสามารถของสมองที่ใช้ในการจดจำข้อมูล จัดระบบข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และดึงข้อมูลที่เหมาะสมออกมาใช้ในการคิดแก้ปัญหาจากประสบการณ์ที่หลากหลาย เป็นกระบวนการปลูกให้ข้อมูลเคลื่อนไหว และช่วยให้สามารถจดจำข้อมูลได้หลายเรื่องในเวลาเดียวกัน เพื่อนำมาใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ความจำขณะทำงานนี้มีบทบาทสำคัญมากในชีวิต ตั้งแต่การคิดเลขในใจ การอ่านให้เข้าใจ การปฏิบัติตามกฎกติกา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการมีความตั้งใจจดจ่อ (Attention) เป็นพื้นฐาน

2. การหยุด การยับยั้งพฤติกรรม (Inhibitory control) หมายถึง ทักษะความสามารถที่ใช้ในการควบคุมกลั่นกรองความคิดต่าง ๆ จนสามารถต้านนิสัยความเคยชินต่าง ๆ การยับยั้งชั่งใจ

การคิดไตร่ตรอง การควบคุมแรงปรารถนาของตนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จนสามารถหยุดยั้งพฤติกรรมได้ในเวลาที่สมควร การยับยั้งพฤติกรรมตนเองไม่ให้หุนหันพลันแล่น คิดก่อนทำ หยุดพฤติกรรมที่รบกวนผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน รวมถึงการยับยั้งความคิดไม่ให้คิดเรื่อยเปื่อยในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง ควบคุมความคิดให้มีสมาธิจดจ่อในเรื่องที่กำลังทำ รักษาระดับความใส่ใจ จัดลำดับความสำคัญ และกำกับการทำงาน

3. การยืดหยุ่นความคิด (Shift/ Cognitive flexibility) หมายถึง ทักษะความสามารถในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายความคิด การเปลี่ยนจุดสนใจ เปลี่ยน โฟกัสหรือทิศทางไปตามที่ความต้องการเปลี่ยนความคิด ไม่ยึดติดความคิดเดียว รู้จักปรับเปลี่ยนมุมมองให้คิดนอกกรอบ สามารถทำงานหลายอย่างสลับไปมา ไม่ว่าจะเป็นเวลาเปลี่ยน ลำดับความสำคัญเปลี่ยน เป้าหมายเปลี่ยน กติกาที่แตกต่างกัน ไปในแต่ละสถานการณ์ เป็นทักษะที่ทำให้เราไม่ยึดติดตายตัว ทักษะนี้จะช่วยให้เด็กเห็นจุดผิดแล้วจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ความสามารถในการคิดยืดหยุ่นจะพัฒนาช้ากว่าความจำขณะทำงานและการยับยั้งพฤติกรรมปรับตัว

4. การควบคุมอารมณ์ (Emotional control) หมายถึง ทักษะความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ตระหนักรู้อยู่เสมอว่าตนเองกำลังอยู่ในภาวะอารมณ์อย่างไร สามารถควบคุมอารมณ์และควบคุมพฤติกรรมอื่น ๆ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม มีการปรับอารมณ์และแสดงออกพฤติกรรมอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เด็กที่ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ อาจกลายเป็นเด็กที่โกรธเกรี้ยว ฉุนเฉียวง่าย ขี้หงุดหงิด ระเบิดอารมณ์ง่าย เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ และกลายเป็นเด็กที่ขี้กังวล อารมณ์แปรปรวน และซึมเศร้าได้

5. การวางแผนจัดการ (Plan/ Organize) หมายถึง ทักษะด้านการวางแผนจัดการงานให้เสร็จ ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การจัดลำดับความสำคัญของงาน เริ่มต้นลงมือทำ การไม่ติดใจกับปัญหาเล็กน้อยจนลืมหืมภาพรวมของงาน การคาดคะเนผลของการกระทำ รวมทั้งการติดตามสะท้อนผลจากการกระทำเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

6. การใส่ใจจดจ่อ (Focus/ Attention) หมายถึง ทักษะความสามารถในการใส่ใจจดจ่อ ตั้งตัวในสิ่งที่กำลังทำ มุ่งความสนใจอยู่กับงานหรือสิ่งที่ทำอยู่ตรงหน้าอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยไม่วอกแวกไปตามปัจจัยหรือ สิ่งเร้าไม่ว่าภายนอกหรือภายในตนเองที่เข้ามารบกวน

7. การประเมินตนเอง (Self-monitoring) หมายถึง ทักษะด้านการตรวจสอบตนเอง รู้จักตนเอง รวมถึงการตรวจสอบการทำงานเพื่อหาจุดบกพร่อง และประเมินการบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งความสามารถกำกับติดตามปฏิกิริยาของตนเอง และดูผลจากพฤติกรรมของตนเองที่กระทบต่อผู้อื่น

8. การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) หมายถึง ทักษะความสามารถในการริเริ่มและลงมือทำงานตามที่คิด มีทักษะในการริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อแสวงหาแนวทางที่หลากหลาย เมื่อคิดแล้วก็

ลงมือทำให้ความคิดของตนปรากฏขึ้นจริง โดยไม่ต้องรอให้มีการกำกับติดตามดูแล

9. ความพากเพียรมุ่งสู่เป้าหมาย (Goal-directed persistence) หมายถึง ทักษะความมุ่งมั่น ไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาเฉพาะหน้า หรือความล้มเหลวที่พบ ไม่ยอมล้มเลิก หรือละทิ้งความพยายามโดยง่าย เมื่อตั้งใจและลงมือทำสิ่งใดแล้ว ก็มีความมุ่งมั่นอดทนทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ไม่ว่าจะมิอุปสรรคใด ๆ ก็พร้อมฝ่าฟันจนถึงความสำเร็จ

ในเด็กวัยก่อนเรียนทักษะสำคัญที่เป็นองค์ประกอบหลักของการคิดเชิงบริหารประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ความจำขณะทำงาน (Working memory) การหยุด การยับยั้งพฤติกรรม (Inhibitory control) การยืดหยุ่นความคิด (Shift/ Cognitive flexibility) การควบคุมอารมณ์ (Emotional control) และการวางแผนจัดการ (Plan/ Organize) (นวลจันทร์ จุฑาทักติกุล และคณะ, 2560) ส่วนทักษะที่ยังพัฒนาไม่เต็มที่ในเด็กวัยก่อนเรียน คือ การใส่ใจจดจ่อ (Focus/ Attention) การประเมินตนเอง (Self-monitoring) การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) และความพากเพียรมุ่งสู่เป้าหมาย (Goal-directed persistence) ทั้งนี้เนื่องจากสมองส่วนที่ควบคุมทักษะด้านดังกล่าวในเด็กวัยก่อนเรียนยังเจริญเติบโตและพัฒนาได้ยังไม่เต็มที่ (Best & Miller, 2010) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยมหิดล (2557) ได้มีการพัฒนาเครื่องมือประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนขึ้น โดยอาศัยองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ของ Executive functions ได้แก่ Inhibit, Shift, Emotional control, Working memory และ Plan/ Organize โดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ตอบแบบสอบถามตามพฤติกรรมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กแต่ละคน แบบสอบถามประกอบด้วยข้อความ 5 ด้าน จำนวนข้อความทั้งหมด 32 ข้อ และนำไปใช้ในการหาค่าเกณฑ์พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กไทย มีความตรงตามเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC = 0.67-1 และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .94 (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยมหิดล, 2557)

บทบาทของพยาบาลกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร

เด็กวัยก่อนเรียนเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านสติปัญญาและการเรียนรู้รวดเร็วกว่าวัยอื่น ๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อทักษะการจัดระบบความคิด การวางแผนและการลงมือกระทำ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทำให้เด็กสามารถสร้างทักษะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นจากความเข้าใจ และพัฒนาทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ แต่ความเข้าใจในเหตุผลนั้นยังไม่สมบูรณ์ เด็กจะเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ในการตีความหมายสิ่งที่อยู่รอบตัว (นิตยา ชชภักดี, 2551) เด็กวัยก่อนเรียนยังมีความต้องการในการพึ่งพาคนอื่นอยู่บ้าง ในการตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งผู้ดูแลใกล้ชิดส่วนใหญ่เป็นมารดา (กรองทอง จุลิรัชนีกร, 2556; พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์, 2557) และถ้าหากเด็กวัยก่อนเรียนได้รับการดูแลที่ไม่เหมาะสม

จากสิ่งแวดล้อมในครอบครัวและการเลี้ยงดูของมารดา จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็ก พยาบาลจึงควรมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารเพื่อส่งผลให้เด็กวัยก่อนเรียนมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่ดี เป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคลิกภาพในวัยต่อ ๆ ไป บทบาทสำคัญของพยาบาลกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (นวลจันทร์ จุฑาทักคิกุล, 2560) ดังนี้

1. มีความตระหนักว่าเด็กวัยก่อนเรียนมีพัฒนาการด้านความคิด สติปัญญาและการกำกับตนเองที่ต้องให้ความสนใจ และประเมินควบคู่ไปกับการประเมินพัฒนาการด้านอื่น ๆ เนื่องจากพัฒนาการด้านทักษะการคิดเชิงบริหารและการกำกับตนเองไปสู่เป้าหมาย จะพัฒนาเป็นอย่างมากในช่วง 3-6 ปี และพัฒนาต่อเนื่องจนถึงวัยผู้ใหญ่

2. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารและการกำกับตนเองของเด็กวัยก่อนเรียน เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับมารดา ครู ของเด็กวัยก่อนเรียน

3. ควรให้การช่วยเหลือในการกระตุ้นพัฒนาการที่ล่าช้า ร่วมกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เช่น การใช้กล่อมเนื้อมัดเล็ก ภาษา การช่วยเหลือตนเอง เนื่องจากเด็กที่มีพัฒนาการทั่วไปล่าช้าอาจส่งผลต่อการพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร

4. สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่าง ครู และ มารดา ในการพัฒนาเด็กวัยก่อนเรียน โดยนำข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก และการคัดกรองโรคทางพัฒนาการอื่นๆ มาประกอบกับข้อมูลพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เพื่อวางแผนการสอน และการปรับพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหาต่อไป

นอกจากนี้พยาบาลควรวางแผนจัดกิจกรรมการพยาบาลเพื่อส่งเสริม พัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารให้แก่เด็กวัยก่อนเรียน การสร้างความเชื่อมั่นแก่มารดาในการดูแลเด็ก การให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้มารดาสามารถเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสำคัญต่อพัฒนาการในเด็กวัยก่อนเรียนมากที่สุด โดยเฉพาะพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีความใกล้ชิดกับเด็กในการสร้างและหล่อหลอมทักษะด้านการความคิด ทักษะการปรับตัว และการแก้ไขปัญหา ซึ่งปัจจัยด้านครอบครัวเหล่านี้ ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา ดังรายละเอียดดังนี้

ลักษณะครอบครัว

ในปัจจุบันครอบครัวไทยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะครอบครัวขยายเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวขยายที่ประกอบด้วยบิดา มารดา ลูก และปู่ ย่า ตา ยาย จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีหลายคน จะทำให้เด็กเกิดกระบวนการการเรียนรู้อารมณ์ของตนเอง อารมณ์ของผู้อื่น มีการฝึกทักษะด้านการสื่อสาร การฝึกการเข้าสังคมกลุ่มย่อยโดยผ่านการเล่นกับสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ทำให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นในสังคมได้ง่าย (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุคนธ์, 2550) แต่ในทางตรงข้ามลักษณะของครอบครัวขยาย จำนวนสมาชิกที่มาก อาจทำให้สมาชิกไม่สามารถมีที่อยู่อย่างเป็นสัดส่วนและใช้ชีวิตในบ้านอย่างเป็นอิสระได้ ทำให้ขาดความเป็นส่วนตัว อีกทั้งสมาชิกอาจรู้สึกไม่เป็นตัวของตัวเอง มักถูกขัดจังหวะบ่อย ๆ เมื่อต้องทำงานหรืออยู่ตามลำพัง ทำให้สมาชิกภายในบ้านรู้สึกอึดอัด และรู้สึกบ้านไม่น่าอยู่ ยิ่งถ้าในบ้านมีสมาชิกหลายวัย การดำเนินชีวิตประจำวันและการทำกิจกรรมของแต่ละวัยจะแตกต่างกัน บางครั้งจะมีผลกระทบต่อกันทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางลบ เช่น ผู้ใหญ่ต้องการมีมุมพักผ่อนเงียบ ๆ เด็กวัยรุ่นต้องการความบันเทิง สนุกสนานด้วยการฟังเพลงเสียงดัง ๆ จนอาจเป็นที่รำคาญของผู้ใหญ่ เด็กเล็กมีธรรมชาติที่ต้องการวิ่งเล่นซุกซน (พรณี รัตนธรรม, 2548) จากรายงานการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมาก การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาและเด็กจะมีน้อยกว่าครอบครัวที่มีสมาชิกน้อย ทำให้เด็กขาดความสัมพันธ์อันดีกับมารดา ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีเจตคติที่ไม่ดีต่อกัน และเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2555) จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านลักษณะครอบครัว ยังไม่สามารถบอกความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ได้อย่างชัดเจน จึงต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งนี้

รายได้ของครอบครัว

การที่จะเลี้ยงดูเด็กให้มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่ดีนั้น ส่วนแล้วแต่ต้องอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ มากมาย เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะต่าง ๆ จนสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวก็นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเช่นกันที่มักส่งผลกระทบต่อครอบครัว รายได้ของครอบครัวที่ต่ำ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความล่าช้าของพัฒนาการของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่อาศัยอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา (Garon, Bryson, & Smith, 2008) รายได้ของครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งในการดำรงชีวิต การมีรายได้ที่ดีทำให้ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งรวมไปถึงบุคคลในครอบครัวมีสภาพจิตใจที่ดี เด็กสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และมีอนาคตที่ดี ดังนั้นจึงถือว่าปัจจัยทางด้านฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านพัฒนาการ

ของเด็กได้ (นิรชา เรื่องคารกานนท์, 2551) จากการศึกษาของ Noble et al. (2005) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมารดาที่มีรายได้ต่ำกับการส่งเสริมทักษะด้านภาษาและความฉลาดทางสติปัญญาของเด็ก โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาและเด็กจำนวน 30 คู่ ที่มารดามีรายได้ต่ำ พบว่ามารดาที่มีรายได้ต่ำมีความจำเป็นต้องใช้เวลาส่วนใหญ่กับการทำงานจนไม่มีเวลามากพอที่จะอบรมเลี้ยงดู ทำให้เด็กได้รับการตอบสนองไม่เพียงพอ เกิดความคับข้องใจ หงุดหงิดและขุ่นมัว ประกอบกับการสภาพความเป็นอยู่ที่ต้องมีการยื้อแย่งเป็นเหตุให้เกิดสัมพันธภาพทางลบ นอกจากนี้เด็กยังไม่ค่อยได้มีโอกาสมากนักในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับมารดา ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับการศึกษาของ Burdette, Whitaker, Berino, and Kahn (2003) ศึกษาเกี่ยวกับความเครียดของมารดาที่มีรายได้ต่ำกับการแสดงออก และอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 3-4 ปี จำนวน 295 คน ที่มารดามีรายได้ต่ำ จากการศึกษาพบว่ามารดาที่มีรายได้ต่ำมักมีการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เช่น โมโหง่าย ทะเลาะเบาะแว้งเป็นประจำ ทำให้เด็กได้รับอิทธิพลไปด้วย เด็กจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว ชอบทะเลาะกับเพื่อน และจากการศึกษาของ จินตนา วัชรสินธุ์ และคณะ (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกเกี่ยวกับความรู้กับพัฒนาการเด็กอายุ 1 ถึง 6 ปี พบว่า มารดาที่มีรายได้ครอบครัวมากกว่าสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กได้ง่ายกว่า และมักอยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือชุมชนที่ปลอดภัยกว่า มีแหล่งประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กมากกว่า จากงานวิจัยจะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงกับเด็กแต่สามารถส่งผลกระทบทางอ้อมต่อเด็กได้

ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน

ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน หมายถึง สิ่งต่างๆหรือกิจกรรมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก รวมทั้งที่เกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวันในการดำเนินชีวิต การสื่อสาร การส่งเสริมพัฒนาการ การมีปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างมารดากับเด็ก เด็กย่อมเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมจากมารดา ก่อนมารดาจะเป็นตัวแบบสำหรับเด็กในการเรียนรู้พฤติกรรม มารดาแสดงพฤติกรรมแบบไหนเด็กก็จะได้รับอิทธิพลของพฤติกรรมนั้น ๆ (พรณี รัตนธรรม, 2548) ลักษณะสภาพแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับพัฒนาการเด็กที่จะเจริญเติบโตขึ้น ซึ่งหมายถึงการเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและเริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิด เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงดูจะมีผลกระทบต่อลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของเด็กที่แตกต่างกัน ในวัยทารกเด็กยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ต้องพึ่งพาผู้ดูแล สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่จึงเป็นบิดามารดา พี่เลี้ยง หรือสมาชิกในครอบครัว และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในบ้าน แต่เมื่อเด็กเติบโตขึ้นเข้าสู่วัยก่อนเรียนเด็กจึงสามารถเรียนรู้และเลียนแบบได้จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในครอบครัวที่จะเป็นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า

(นิชรา เรื่องคารกานนท์, 2551) จากการศึกษาของ นาดยา แสงใส และคณะ (2554) ศึกษาถึงปัจจัยทำนายพฤติกรรมกรรมการปรับตัว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 126 คน จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดี มีความปลอดภัย เป็นสุขและเหมาะสมทั้งทางด้านกายภาพและด้านจิตสังคมพร้อมทั้งมีสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ เช่น นิทาน หนังสือจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ความคิด ความเข้าใจของเด็กวัยก่อนเรียนได้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งมารดายังตอบสนองเด็กด้วยอารมณ์ที่ดี ใช้คำพูดนุ่มนวลอ่อนโยน และกระตุ้นด้วยวาจาที่เหมาะสม จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกทางความคิด มีความคิดที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับตัวในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการศึกษาของ Sarsour et al. (2011) ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่บ้านที่มีผลต่อพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร พบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิด ความจำ และการยับยั้งพฤติกรรมแสดงออกของเด็กวัยก่อนเรียน จากงานวิจัยจะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมที่บ้านสามารถส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านความคิดเชิงบริหารได้ ทั้งทางบวกและทางลบ

ความเครียดในการเป็นมารดา

การเลี้ยงดูบุตรในแต่ละช่วงวัยมักส่งผลกระทบต่อมารดาทั้งสิ้น การมีบุตรในครอบครัวย่อมส่งผลให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมารดามักจะถูกคาดหวังจากการกระทำของบทบาทหรือพัฒนาการของครอบครัว (รุจา ไพบูลย์, 2558) ความเครียดในการเป็นมารดาเกิดจากความคาดหวังที่มีต่อบุตร การเลี้ยงดูบุตรด้วยความกดดัน เมื่อมารดาไม่สามารถจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงดูบุตรและไม่สามารถจัดการกับพฤติกรรมของบุตรได้อย่างเหมาะสม มารดามักจะสูญเสียความมั่นใจในการสอน การอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมักนำไปสู่ความรู้สึกเครียดได้ (Abidin, 1995) Abidin (1990) กล่าวว่า ความเครียดในการเป็นมารดา เป็นผลลัพธ์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมารดา กับพฤติกรรมเลี้ยงดูบุตร สิ่งที่ทำให้เกิดความเครียดในการเป็นมารดามาจากปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความเครียดต่อบทบาทหน้าที่การเป็นมารดา (Parental distress) 2) ความเครียดต่อการมีปัญหาลูกสัมพันธ์กับบุตร (Parent-child dysfunctional interaction) และ 3) ความเครียดต่อความเป็นเด็กเลี้ยงยากของลูก (Difficult child) ซึ่งการรับรู้ของมารดาต่อความเครียดในการเป็นมารดา จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของมารดา ในการทำหน้าที่เป็นมารดา อีกทั้งยังพบว่า ความเครียดในการเป็นมารดา ทำให้มารดามีศักยภาพลดลง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดากับบุตรน้อยลง มารดาจะแสดงออกถึงการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม เช่น การบงกช การดูต่ำหรือลงโทษโดยไม่อธิบายเหตุผล การทำร้ายด้วยวาจา การใช้ความรุนแรง ซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กดื้อและมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว (Cmic et al., 2005) จากการศึกษาของ Wagner et al. (2016) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับคอร์ติซอลในเด็กกับความเครียดของมารดา

โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 3-5 ปี จำนวน 101 คน จากการศึกษาพบว่า มารดาที่มีความเครียด ทำให้มารดาแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จะส่งผลให้เด็กมีระดับคอร์ติซอลที่เพิ่มสูงขึ้น ระดับคอร์ติซอลที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นจะ ไปยับยั้งการทำงานของสมองส่วนหน้า และสมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ และความจำ สอดคล้องกับการศึกษาของ จินตนา วัชรสินธุ์ และคณะ (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กอายุ 1 ถึง 6 ปี พบว่า มารดาที่มีความเครียดในการดูแลบุตร และไม่สามารถจัดการกับความเครียดได้ มารดามีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงต่อเด็กมากขึ้น และถ่ายทอดพฤติกรรมไปสู่เด็ก ทำให้เด็กเป็นคนมีอารมณ์เครียด โมโหง่าย ก้าวร้าว และชอบทะเลาะกับเพื่อน จากงานวิจัยจะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านความเครียดจากการเป็นมารดา เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กด้านสติปัญญา และพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กไม่มากนัก

ระดับการศึกษาของมารดา

การศึกษาของมารดาซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและเป็นผู้มีหน้าที่ในการดูแลเด็กเป็นหลัก มีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กด้วย เนื่องจาก มารดามีระดับการศึกษาที่สูง จะเป็นผู้รู้กว้างขวาง รู้จักการใช้คำที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กวัยก่อนเรียน ในการเลียนแบบ รวมทั้งยังมีทัศนคติที่ดีในการดำรงชีวิต รู้จักสังเกต มีไหวพริบ มีความเข้าใจ ความเป็นตัวตนของเด็ก ทำให้สามารถมองเห็นพัฒนาการของเด็ก อีกทั้งยังคอยช่วยเหลือสนับสนุน การเรียนรู้ของเด็กและคอยกระตุ้นเตือนให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ ความเข้าใจ กระบวนการด้านความคิดและการตอบสนองของเด็ก (นิชรา เรืองดารกานนท์, 2551) จากการศึกษาของ สุธรรม นันทมงคลชัย และคณะ (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของรูปแบบการเลี้ยงดู ต่อพัฒนาการของเด็ก ในช่วงอายุ 3-6 ปี พบว่า อิทธิพลที่มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ส่วนหนึ่งมาจากระดับการศึกษาของผู้ดูแลหลักที่ต่ำ ทำให้ไม่มีทักษะความรู้ในการเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ จินตนา วัชรสินธุ์ และคณะ (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กอายุ 1-6 ปี พบว่า ปัจจัยด้านการศึกษาของมารดามีผลต่อพัฒนาการเด็ก เนื่องจาก ระดับการศึกษามารดาที่ต่ำ ทำให้มารดามีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กไม่เพียงพอ มีข้อจำกัดในการหาความรู้ และติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก จากงานวิจัยจะเห็นว่า ระดับการศึกษาของผู้ดูแลหลัก หรือมารดาที่ต่ำ ทำให้ผู้ดูแลหรือมารดาขาดความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กในแบบที่ถูกต้อง และแสดงออกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการเลี้ยงดูเด็ก เด็กจะเกิดการเรียนรู้และเลียนแบบ ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมในส่วนของปัจจัยด้านครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยต่าง ๆ นั้น ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร แต่อย่างไรก็ดี การศึกษาต่าง ๆ ที่ผ่านมานั้น ส่วนมากศึกษาความเกี่ยวข้องของปัจจัยด้านครอบครัวกับ องค์ประกอบบางประการของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร และเป็นการศึกษาในต่างประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย ในการศึกษาครั้งนี้ คือ มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูประจำชั้น ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 9 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลหนองไม้แดง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนาป่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเหมือง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลคลองตำหรุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลดอนหัวพ้อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข ซึ่งมีบริบทอยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลในลักษณะเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่าง คือ คัดเลือกจากประชากร โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ตามคุณสมบัติดังนี้

มารดา

1. เป็นผู้เลี้ยงดูเด็กเป็นหลัก และอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับเด็ก
2. สามารถอ่าน เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้

เด็กวัยก่อนเรียน

1. มีอายุระหว่าง 3-6 ปี
2. มีสุขภาพทั่วไปเป็นปกติ

ครูประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียน

เป็นครูที่ได้รับมอบหมายให้ประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ไม่น้อยกว่า 3 เดือน และเก็บข้อมูลในช่วงภาคการศึกษาที่ 2 เนื่องจากครูประจำชั้นได้รู้จักและคุ้นเคยกับพฤติกรรมของเด็กมาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนและมารดาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการเปิดตารางการวิเคราะห์ค่าอำนาจในการทดสอบ (Power analysis) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น (α) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ค่าอำนาจการทดสอบ (Power analysis) เท่ากับ .80 และความสัมพัทธ์ของตัวแปรขนาดปานกลาง (Moderate effect size) เท่ากับ .20 ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยเท่ากับ 198 ราย (Polit & Beck, 2008)

ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ดังนี้

1. สุ่มเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี จากจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเมืองทั้งหมดในจังหวัดชลบุรี จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลหนองไม้แดง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนาป่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเหมือง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลคลองตำหรุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลดอนหัวพ้อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้อัตราส่วนการสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 30 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด (Neuman, 1991) ได้จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด 3 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข

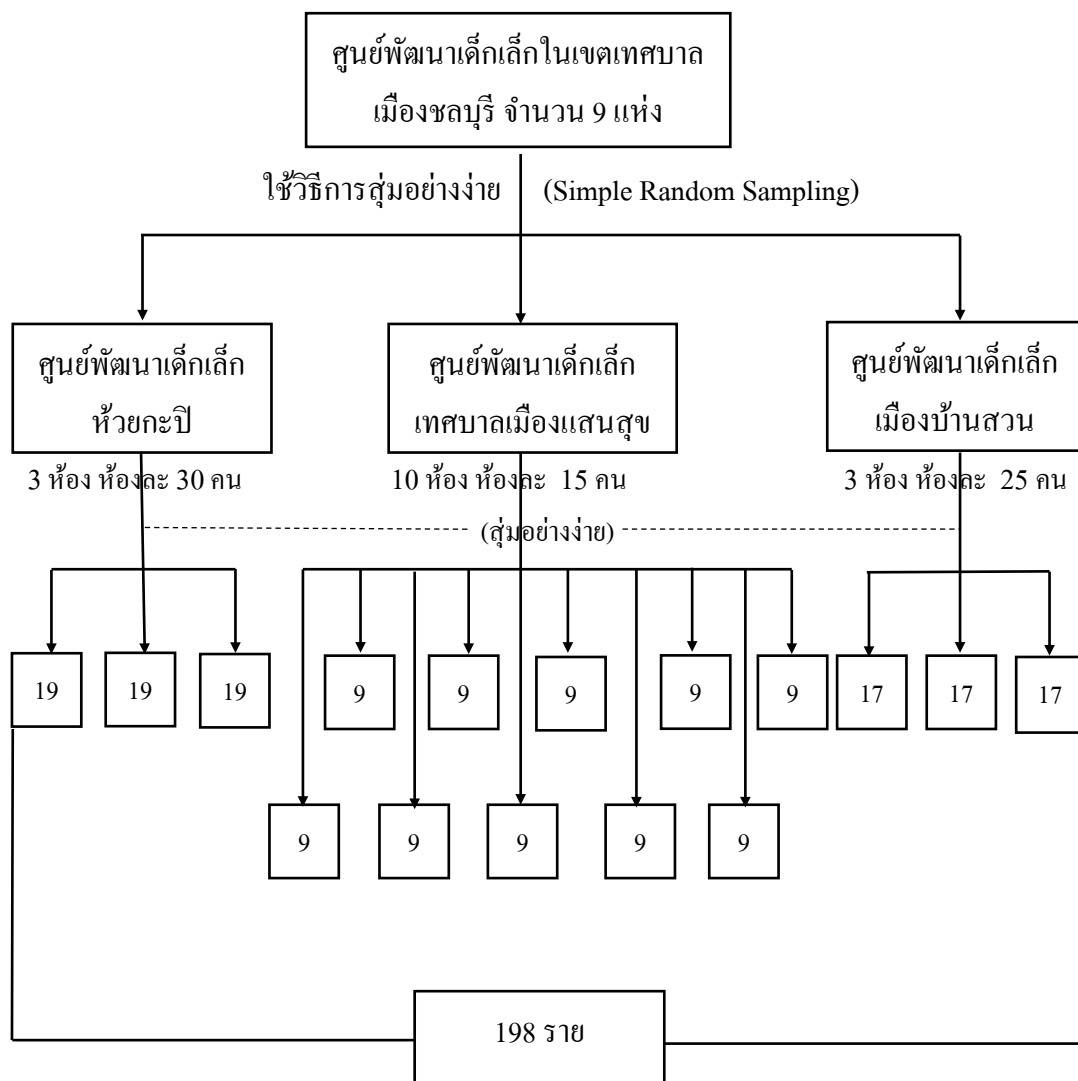
2. คำนวณสัดส่วนของจำนวนเด็กวัยก่อนเรียนในแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สุ่มได้ทั้ง 3 แห่ง ให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัยก่อนเรียนที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี รวมทั้งหมด 198 ราย ได้กลุ่มตัวอย่างจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ 57 ราย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน 51 ราย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข 90 ราย

3. สุ่มรายชื่อของเด็กวัยก่อนเรียนในแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สุ่มได้ทั้ง 3 แห่ง โดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิมีเด็กวัยก่อนเรียนที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี จำนวน 3 ห้องเรียน ผู้วิจัยทำการสุ่มรายชื่อของเด็กวัยก่อนเรียนห้องละ 19 ราย ให้ได้เด็กวัยก่อนเรียนจำนวน 57 ราย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวนมีเด็กวัยก่อนเรียนที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี จำนวน 3 ห้อง ผู้วิจัยทำการสุ่มรายชื่อของเด็กวัยก่อนเรียนห้องละ 17 ราย ให้ได้เด็กวัยก่อนเรียนจำนวน 51 ราย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุขมีเด็กวัยก่อนเรียนที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี จำนวน 10 ห้อง ผู้วิจัยทำการสุ่มรายชื่อของเด็กวัยก่อนเรียนห้องละ 9 ราย ให้ได้เด็กวัยก่อนเรียนจำนวน 90 ราย รวมทั้งหมด 198 ราย สรุปขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ดงภาพที่ 2

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข ให้บริการดูแลเด็กอายุตั้งแต่อายุ 3 ปี จนถึง 6 ปี ในช่วงเวลากลางวัน ระหว่าง 07.30-16.30 น. ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เว้นวันหยุดราชการ

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ได้แก่ เพศ อายุ ลำดับที่เกิด จำนวนเด็กที่อยู่ในบ้านเดียวกัน และระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาและครอบครัว ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัว
3. ข้อมูลส่วนบุคคลของครูประจำชั้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กวัยก่อนเรียน

แบบสอบถามนี้ นำมาจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กวัยก่อนเรียน

Home Observation for Measurement of the Environment (HOME) for Early Childhood ของ นาดยา แสงใส และคณะ (2554) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการตอบสนองทางภาษา (6 ข้อ) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (7 ข้อ) ด้านการตอบสนองของมารดา (5 ข้อ) ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้ (5 ข้อ) ด้านการเป็นตัวแทน (4 ข้อ) ด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ (6 ข้อ) และด้านการทำโทษ (3 ข้อ)

ให้มารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ว่าในบ้านมีหรือไม่มีลักษณะตามแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมายในช่อง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ในท้ายของแต่ละข้อ ถ้าตอบว่า “ใช่” ในแต่ละข้อให้ 1 คะแนน ถ้าตอบว่า “ไม่ใช่” ในแต่ละข้อให้ 0 คะแนน

การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 0-36 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูงหมายถึง สภาพแวดล้อมที่บ้าน มีความเหมาะสม คะแนนยิ่งต่ำหมายถึง มีสภาพแวดล้อมที่บ้านไม่มีความเหมาะสม

จากการศึกษาที่ผ่านมา แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน ได้นำมาปรับปรุงใช้กับ กลุ่มตัวอย่างประเทศไทยมาก่อน มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .83 และค่าความเชื่อมั่นของ เครื่องมืออยู่ระหว่าง .78 ถึง .81 (สุกัญญา สอนสี, ยุณี พงศ์จตุรวิทย์ และนุจรีย์ ไชยมงคล, 2560; นาดยา แสงใส และคณะ, 2554)

ชุดที่ 3 แบบสอบถามความเครียดในการเป็นมารดา

แบบสอบถามนี้ นำมาจากแบบสอบถามความเครียดของมารดาในการเลี้ยงดูบุตร ของ รสสุคนธ์ เจริญศักดิ์ศิริ และคณะ (2557) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความไม่สบายใจของมารดา (12 ข้อ) ปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพ (12 ข้อ) และลักษณะเด็กเลี้ยงยาก (12 ข้อ)

ให้มารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามว่า ข้อความในแบบสอบถามนั้นตรงกับความรู้สึกของมารดามากน้อยเพียงใด โดยการให้คะแนนคำตอบแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ คะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด คะแนน 4 หมายถึง มาก คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง คะแนน 2 หมายถึง น้อย และคะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ระหว่าง 36-180 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง มารดามีความเครียดมาก ถ้าคะแนนยิ่งต่ำหมายถึง มารดามีความเครียดน้อย

จากการศึกษาที่ผ่านมา แบบสอบถามความเครียดในการเป็นมารดา ได้นำมาปรับปรุงใช้กับกลุ่มตัวอย่างประเทศไทยมาก่อน ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมืออยู่ระหว่าง .88 ถึง .91 (สุภาณี ไกรกุล, นุจรี ไชยมงคล และเมธีรัตน์ ภาครูป, 2552; รสสุคนธ์ เจริญศักดิ์ศิริ และคณะ, 2557)

ชุดที่ 4 แบบสอบถามพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

แบบสอบถามนี้ นำมาจากแบบประเมินพัฒนาการด้านความคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนของ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยมหิดล (2557) มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยทักษะด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการหยุด/การยับยั้งพฤติกรรม (10 ข้อ) ด้านการเปลี่ยน/ ความยืดหยุ่นในความคิด (5 ข้อ) ด้านการควบคุมอารมณ์ (5 ข้อ) ด้านความจำขณะทำงาน (6 ข้อ) และด้านการวางแผนจัดการ (6 ข้อ)

ให้ครูประจำชั้น เป็นผู้ตอบแบบสอบถามตามพฤติกรรมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน โดยการให้คะแนนคำตอบแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามความบ่อยของพฤติกรรมเด็กนั้น ๆ ดังนี้ คะแนน 4 หมายถึง ทุกวัน คะแนน 3 หมายถึง 3-4 ครั้ง/ สัปดาห์ คะแนน 2 หมายถึง 1-2 ครั้ง/ สัปดาห์ คะแนน 1 หมายถึง 1-2 ครั้ง/ เดือน และ คะแนน 0 หมายถึง ไม่เคย

การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0-128 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง เด็กมีพัฒนาการด้านการคิด

เชิงบริหารเหมาะสมมาก ถ้าคะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง เด็กมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารเหมาะสมน้อย

จากการศึกษาที่ผ่านมา แบบสอบถามพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ได้นำมาปรับปรุงใช้กับกลุ่มตัวอย่างประเทศไทยมาก่อน ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .94 (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยมหิดล, 2557)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยโดยการหาความตรงตามเนื้อหาและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity)

แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กวัยก่อนเรียน แบบสอบถามความเครียดในการเป็นมารดา และแบบสอบถามพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว และได้ใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งก่อน ๆ มาแล้ว

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความเครียดในการเป็นมารดา แบบสอบถามพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านไปทดลองใช้กับเด็กที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย ที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยวิธี ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha) แบบสอบถามความเครียดในการเป็นมารดา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 แบบสอบถามพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านหาค่าคูเดอริชาร์ดสัน -20 (KR-20) เท่ากับ .70

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยนำโครงร่างวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย เสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยทำตามขั้นตอนของการวิจัย โดยแนะนำตัวกับครูประจำชั้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้จากการสุ่ม จำนวน

3 แห่ง จากทั้งหมด 9 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน เพื่อแนะนำตัวพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และประโยชน์ของงานวิจัยในครั้งนี้ให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบ ผู้วิจัยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบ เกี่ยวกับการรักษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างและครอบครัว โดยใช้รหัสเลขที่ของแบบสอบถามแทนชื่อและนามสกุล ข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บใส่ตู้เอกสารที่ปลอดภัย แฟ้มเอกสารข้อมูลในคอมพิวเตอร์มีรหัสผ่าน ผู้ที่เข้าถึงข้อมูลได้มีเพียงผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้น ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะสรุปออกมาเป็นภาพรวมเพื่อนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น จะมีการทำลายข้อมูลทิ้งภายหลังจากเผยแพร่ผลการวิจัยเรียบร้อยแล้ว เมื่อมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยให้ลงนามในใบยินยอมการเข้าร่วมวิจัย โดยสามารถแจ้งสิทธิในการถอนตัวหรือสามารถยุติการเข้าร่วมวิจัยในช่วงใดก็ได้ โดยไม่เกิดผลเสียหรือผลกระทบใด ๆ สำหรับการเก็บข้อมูลกับเด็กวัยก่อนเรียนมีการขออนุญาตจากมารดาก่อนการเก็บข้อมูลด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากโครงร่างวิทยานิพนธ์และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงนายกเทศมนตรีของเทศบาลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 แห่ง ในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อได้รับการอนุญาตแล้ว ขอเข้าพบผู้อำนวยการกองการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลทั้ง 3 แห่งในความรับผิดชอบของเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองห้วยกะปิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลบ้านสวน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล พร้อมขอความร่วมมือจากครูประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดและวิธีการตอบ

แบบสอบถามให้ครูประจำชั้นเข้าใจก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ต่อจากนั้นขอเข้าพบกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข ในช่วงเย็นที่มารับบุตรหลังเลิกเรียนหรือตามเวลาที่สะดวกให้เข้าพบ เพื่อแนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพและขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ซึ่งแจ้งการพิทักษ์สิทธิให้กลุ่มตัวอย่างทราบ เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัยจึงให้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

4. ภายหลังจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนได้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจึงให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจคำถาม ผู้วิจัยอธิบายให้เข้าใจก่อนตอบคำถามนั้น

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแลเด็กวัยก่อนเรียนอย่างใกล้ชิดขณะอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และอยู่ประจำห้องไม่น้อยกว่า 3 เดือน โดยใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที ในการรวบรวมข้อมูล

6. ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง และนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนดระดับ ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
2. วิเคราะห์คะแนนสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดากับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Description correlational research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 198 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน อายุเฉลี่ย 31.83 ปี ($SD = 6.94$, range = 20-52) ส่วนมากมีสถานภาพสมรสคู่และอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 75.8) จำนวนปีที่ศึกษาเฉลี่ย 10.93 ปี ($SD = 3.18$, range = 6-18) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด (ร้อยละ 31.8) รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. (ร้อยละ 27.3) มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท (ร้อยละ 31.3) รองลงมาคือทำธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 27.8) รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 23,360.10 บาท ($SD = 11,733.52$, range = 6,000-68,000) และมีลักษณะครอบครัวขยาย (ร้อยละ 55.1) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของมารดา
เด็กวัยก่อนเรียน ($n = 198$)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)	$M = 31.83$, $SD = 6.94$, range = 20-52	
สถานภาพสมรส		
คู่และอยู่ด้วยกัน	150	75.8
หย่า	4	2.0
คู่สมรสเสียชีวิต	4	2.0
แยกกันอยู่โดยไม่ติดต่อกัน	27	13.6
แยกกันอยู่แต่ยังติดต่อกัน	13	6.6
การศึกษา (ปี)	$M = 10.93$, $SD = 3.18$, range = 6-18	
ประถมศึกษา	30	15.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	63	31.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	54	27.3
อนุปริญญา/ ปวส.	27	13.6
ปริญญาตรี	20	10.1
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.0
อาชีพ		
พนักงานบริษัท	62	31.3
ธุรกิจส่วนตัว	55	27.8
ไม่ได้ประกอบอาชีพ หรือแม่บ้าน	48	24.2
รับจ้างทั่วไป	25	12.6
รับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ	8	4.0
รายได้ครอบครัว (บาท/ เดือน)	$M = 23,360.10$, $SD = 11,733.52$, range = 6,000-68,000	
ลักษณะครอบครัว		
เดี่ยว	89	44.9
ขยาย	109	55.1

บุตรวัยก่อนเรียนมีอายุเฉลี่ย 51.36 เดือน ($SD = 8.71$, range = 36-72) โดยส่วนใหญ่เป็นเด็กผู้หญิง (ร้อยละ 54) เป็นบุตรคนแรก (ร้อยละ 54) และรองลงมาเป็นบุตรลำดับที่สอง (ร้อยละ 33.3) ไม่มีเด็กคนอื่นอยู่ในบ้านเดียวกัน (ร้อยละ 43.4) และรองลงมามีอีกคน 1 คน (ร้อยละ 30.3) ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ย 16.16 เดือน ($SD = 8.59$, range = 6-48) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยก่อนเรียน ($n = 198$)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (เดือน)	$M = 51.36$, $SD = 8.71$, range = 36-72	
เพศ		
หญิง	107	54.0
ชาย	91	46.0
ลำดับการเกิด		
1	107	54.0
2	66	33.3
3	19	9.6
4	5	2.5
5	1	0.5
จำนวนเด็กคนอื่นที่อยู่ในบ้านเดียวกัน		
0	86	43.4
1	60	30.3
2	35	17.7
3	10	5.1
4	5	2.5
5	2	1.0
ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เดือน)	$M = 16.16$, $SD = 8.59$, range = 6-48	

ครูประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียน อายุเฉลี่ย 41.50 ปี ($SD=6.96$, range = 30-55) ทั้งหมดเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 100) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 87.5) ระยะเวลาปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ย 8.63 ปี ($SD=4.84$, range = 1-16) ทั้งหมดเป็นครูที่สอนเด็กมาแล้วอย่างน้อย 3 เดือนและรู้จักคุ้นเคยพฤติกรรมของเด็กวัยก่อนเรียน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของครูประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียน ($n=198$)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)	$M=41.50$, $SD=6.96$, range = 30-55	
เพศ		
หญิง	16	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	6.3
ปริญญาตรี	14	87.5
ปริญญาโท	1	6.3
ระยะเวลาปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ปี)	$M=8.63$, $SD=4.84$, range = 1-16	

ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

1. สภาพแวดล้อมที่บ้าน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 31.76 ($SD=3.00$, range = 23-36) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสื่อสารและการตอบสนองทางภาษามีคะแนนเฉลี่ย 5.75 ($SD=0.51$, range = 4-6) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีคะแนนเฉลี่ย 6.05 ($SD=1.22$, range = 1-7) ด้านการตอบสนองของมารดามีคะแนนเฉลี่ย 4.88 ($SD=0.48$, range = 1-5) ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 4.89 ($SD=0.32$, range = 3-5) ด้านการเป็นตัวแบบมีคะแนนเฉลี่ย 3.57 ($SD=0.72$, range = 1-4) ด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ย 4.60 ($SD=1.09$, range = 2-6) และด้านการทำโทษมีคะแนนเฉลี่ย 2.00 ($SD=0.88$, range = 0-3) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กวัย
ก่อนเรียน โดยรวมและแยกรายด้าน ($n = 198$)

สภาพแวดล้อมที่บ้าน	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	Possible range
คะแนนรวม	31.76	3.00	23-36	0-36
รายด้าน				
1. ด้านการสื่อสารและการตอบสนองทางภาษา	5.75	0.51	4-6	0-6
2. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	6.05	1.22	1-7	0-7
3. ด้านการตอบสนองของมารดา	4.88	0.48	1-5	0-5
4. ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้	4.89	0.32	3-5	0-5
5. ด้านการเป็นตัวแบบ	3.57	0.72	1-4	0-4
6. ด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ	4.60	1.09	2-6	0-6
7. ด้านการทำโทษ	2.00	0.88	0-3	0-3

2. ความเครียดในการเป็นมารดาของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 76.48 ($SD = 22.88$, range = 38-150) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความไม่สบายใจของมารดา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.61 ($SD = 8.89$, range = 12-50) ด้านปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.24 ($SD = 8.65$, range = 12-54) และด้านลักษณะเด็กเลี้ยงยาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.62 ($SD = 7.85$, range = 12-48) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของความเครียดในการเป็นมารดา
โดยรวมและแยกรายด้าน ($n = 198$)

ความเครียดในการเป็นมารดา	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	Possible range
คะแนนรวม	76.48	22.88	38-150	36-180
รายด้าน				
1. ด้านความไม่สบายใจของมารดา	26.61	8.89	12-50	12-60
2. ปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพ	24.24	8.65	12-54	12-60
3. ลักษณะเด็กเลี้ยงยาก	25.62	7.85	12-48	12-60

3. พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 87.24 ($SD = 20.01$, range = 20-128) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการหยุดและการยับยั้งพฤติกรรมมีคะแนนเฉลี่ย 27.59 ($SD = 7.71$, range = 4-40) ด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิดมีคะแนนเฉลี่ย 13.56 ($SD = 3.84$, range = 0-20) ด้านการควบคุมอารมณ์มีคะแนนเฉลี่ย 12.49 ($SD = 3.97$, range = 0-20) ด้านความจำขณะทำงานมีคะแนนเฉลี่ย 16.67 ($SD = 4.09$, range = 5-24) และด้านการวางแผนจัดการมีคะแนนเฉลี่ย 16.92 ($SD = 3.95$, range = 4-24) ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของ เด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมและแยกรายด้าน ($n = 198$)

พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	Possible range
คะแนนรวม	87.24	20.01	20-128	0-128
รายด้าน				
1. ด้านการหยุดและการยับยั้งพฤติกรรม	27.59	7.71	4-40	0-40
2. ด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด	13.56	3.84	0-20	0-20
3. ด้านการควบคุมอารมณ์	12.49	3.97	0-20	0-20
4. ด้านความจำขณะทำงาน	16.67	4.09	5-24	0-24
5. ด้านการวางแผนจัดการ	16.92	3.95	4-24	0-24

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ข้อมูลมีระดับการวัดเป็นระดับอัตรามาตร (Ratio scale) และระดับช่วงมาตรา (Interval scale) และมีการกระจายแบบ โค้งปกติ (Normality) จึงวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ของตัวแปร ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficients: r)

คะแนนโดยรวมของความเครียดในการเป็นมารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.147, p < .05$) ตัวแปรอื่น ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน และระดับการศึกษาของมารดา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ ($p > .05$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของความเครียดในการเป็นมารดาพบว่า ด้านปฏิสัมพันธ์ที่บ่งทอนสัมพันธ์ภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.152, p < .05$) และด้านลักษณะเด็กเลี้ยงยากมีความสัมพันธ์ทางลบกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.172, p < .05$) ส่วนด้านความไม่สบายใจของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ($p > .05$) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ($n = 198$)

ตัวแปร	พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (r)	p -value
1. ลักษณะครอบครัว	-.085	.236
2. รายได้ของครอบครัว	-.037	.604
3. ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน (คะแนนรวม)	.029	.680
ด้านการสื่อสารและการตอบสนองทางภาษา	-.059	.407
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	.021	.766
ด้านการตอบสนองของมารดา	.068	.340
ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้	.030	.677
ด้านการเป็นต้นแบบ	.081	.254
ด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ	-.013	.854
ด้านการทำโทษ	.007	.917
4. ความเครียดในการเป็นมารดา (คะแนนรวม)	-.147	.039
ด้านความไม่สบายใจของมารดา	-.077	.279
ปฏิสัมพันธ์ที่บ่งทอนสัมพันธ์ภาพ	-.152	.032
ลักษณะเด็กเลี้ยงยาก	-.172	.015

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (r)	p -value
5. ระดับการศึกษาของมารดา	-.023	.747

นอกจากนี้ เมื่อนำรายด้านและ โดยภาพรวมของความเครียดในการเป็นมารดาหาความสัมพันธ์กับรายด้านของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า ค่าคะแนนโดยรวมของความเครียดในการเป็นมารดา มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำ กับด้านการหยุดและการยับยั้งพฤติกรรม ด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด และด้านการควบคุมอารมณ์ของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.140$, $p < .05$, $r = -.173$, $p < .05$ และ $r = -.226$, $p < .01$, ตามลำดับ) ส่วนด้านอื่นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ ($p > .05$)

ด้านความไม่สบายใจของมารดา มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับด้านการควบคุมอารมณ์ของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.151$, $p < .05$) ส่วนด้านอื่นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($p > .05$)

ด้านปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด และด้านการควบคุมอารมณ์ของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.200$, $p < .01$ และ $r = -.220$, $p < .01$ ตามลำดับ) ส่วนด้านอื่นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ ($p > .05$)

ด้านลักษณะเด็กเลี้ยงยากมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับด้านการหยุดและการยับยั้งพฤติกรรม ด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด และด้านการควบคุมอารมณ์ของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.140$, $p < .05$, $r = -.207$, $p < .01$ และ $r = -.246$, $p < .01$, ตามลำดับ) ส่วนด้านอื่นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ ($p > .05$) ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโดยรวม
และรายด้านของความเครียดในการเป็นมารดา กับรายด้านของพัฒนาการด้านการคิดเชิง
บริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ($n = 198$)

ตัวแปร	(r)				
	EF1	EF2	EF3	EF4	EF5
ความเครียดในการเป็นมารดา (คะแนนรวม)	-.140*	-.173*	-.226**	-.010	-.063
ด้านความไม่สบายใจของมารดา	-.105	-.067	-.151*	.057	-.029
ปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพ	-.136	-.200**	-.220**	-.024	-.063
ลักษณะเด็กเลี้ยงยาก	-.140*	-.207**	-.246**	-.067	.081

* $p < .05$, ** $p < .01$

EF1 = ด้านการหยุดและการยับยั้งพฤติกรรม, EF2 = ด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด,
EF3 = ด้านการควบคุมอารมณ์, EF4 = ด้านความจำขณะทำงาน, EF5 = ด้านการวางแผนจัดการ

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร และปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความเครียดในการเป็นมารดา และระดับการศึกษาของมารดา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นมารดา ครูประจำชั้นและเด็กวัยก่อนเรียน ที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี คัดเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 198 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามทั้งหมด 4 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน แบบสอบถามความเครียดในการเป็นมารดา และแบบสอบถามพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ในเด็กวัยก่อนเรียน ความเชื่อมั่นอัลฟาครอนบาคของแบบสอบถามความเครียดในการเป็นมารดา และแบบสอบถามพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนเท่ากับ .95 และ .96 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นคูเคอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านเท่ากับ .70 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 198 คน อายุเฉลี่ย 31.83 ปี ($SD = 6.94$) ส่วนมากมีสถานภาพสมรสคู่และอยู่ด้วยกัน การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย มีลักษณะครอบครัวขยาย (ร้อยละ 55.1) และรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 23,360.10 บาท ($SD = 11,733.52$)

เด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 198 คน มีอายุเฉลี่ย 51.36 เดือน ($SD = 8.71$) ส่วนมากเป็นเด็กผู้หญิง และเป็นบุตรคนแรก ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ย 16.16 เดือน ($SD = 8.59$)

ครูประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 16 คน อายุเฉลี่ย 41.50 ปี ($SD = 6.96$) ทั้งหมดเป็นเพศหญิง สอนเด็กมาแล้วอย่างน้อย 3 เดือน และรู้จักคุ้นเคยพฤติกรรมเป็นอย่างดี ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ย 8.63 ปี ($SD = 4.84$)

2. คะแนนสภาพแวดล้อมที่บ้านมีค่าคะแนนเฉลี่ย 31.76 ($SD = 3.00$) คะแนนความเครียดในการเป็นมารดามีค่าคะแนนเฉลี่ย 76.48 ($SD = 22.88$) และคะแนนพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย 87.24 ($SD = 20.01$)

3. ความเครียดในการเป็นมารดา มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.147, p < .05$) ส่วนลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน และระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ($p > .05$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ย 87.24 ($SD = 20.01$) ซึ่งคะแนนค่อนข้างสูงของคะแนนที่เป็นไปได้ (0-128) แสดงว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่เข้ารับบริการ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารค่อนข้างสูง หรือมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารค่อนข้างเหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ Piaget (1969) ที่อธิบายว่า เด็กวัยก่อนเรียนมีการพัฒนาสติปัญญาอยู่ในขั้นระยะการคิดก่อนปฏิบัติการ (Period of preoperational thought) ซึ่งจะมีการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาความคิดเป็นลำดับขั้น ทำให้เกิดความสามารถในการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การปรับตัว และการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย แม้ว่าเด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมก่อนการเรียนรู้จากพื้นฐานในตัวเอง แต่การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว จะเป็นตัวหล่อหลอม และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญา (Wadsworth, 1996) ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยทั่วไปมีภาวะสุขภาพและพัฒนาการเป็นปกติ ระยะเวลาเฉลี่ยที่อยู่ในศูนย์ฯ 16.16 เดือน หรือประมาณ 1 ปี 4 เดือน (ตารางที่ 2) ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานพอที่เด็กจะได้ประสบการณ์ และเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ จากครูประจำชั้น และการอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ อีกทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาล มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมทั้งการปรับตัว นอกจากนี้ เด็กวัยก่อนเรียนทั้งหมด มีมารดาเป็นผู้เลี้ยงดูหลักและส่วนมากบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 75.8) จึงเป็นไปได้ว่า เด็กจะมีโอกาสที่ได้รับการอบรมสั่งสอน และการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการตามวัย อีกทั้งยังพบว่าเด็กวัยก่อนเรียนเป็นลูกคนโต (ร้อยละ 54) และคนเดียว (ร้อยละ 43.4) ของครอบครัว เป็นส่วนมาก จึงเป็นไปได้ว่า เด็กจะได้รับการคาดหวังจากมารดาค่อนข้างสูง จึงทำให้มารดา มีการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็ก ก่อนก้าวออกจากครอบครัวสู่สังคมภายนอก (รุจา ภูโพนุลย์, สุวรรณิ อุดมทัศนีย์ และอรุณี เตชัสหงส์, 2550) จากเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่เหมาะสม

2. ผลการวิจัยพบว่า ความเครียดในการเป็นมารดาที่มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.147, p < .05$) หมายความว่า มารดาที่มีความเครียดยิ่งมากเด็กวัยก่อนเรียนจะมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารเหมาะสมน้อยลง จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า มารดาส่วนใหญ่เป็นผู้เลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนด้วยตนเอง เมื่อมารดาเกิดความเครียดจากภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีความซับซ้อนมาก และการตอบสนองความต้องการของเด็ก ถ้าหากมารดาไม่สามารถจัดการกับความเครียดได้ และมีความเครียดมากขึ้นเรื่อย ๆ จะทำให้มารดา รู้สึกไม่มีความสุขอยู่ตลอดเวลา สูญเสียความมั่นใจ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้ ส่งผลต่อการพัฒนาการด้านอารมณ์ และพฤติกรรมของเด็กวัยก่อนเรียน (Abidin, 1990) สอดคล้องกับการศึกษาของ Wagner et al. (2016) ที่พบว่า หากมารดาที่มีความเครียดสูงจากบทบาทการเป็นมารดาจะส่งผลทำให้เด็กมีระดับความเครียดที่เพิ่มมากขึ้น และเด็กจะมีพัฒนาการที่ถดถอยทั้งทางด้านความคิดและพฤติกรรม

นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความเครียดในการเป็นมารดา รายด้าน คือ ด้านปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพ มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.152, p < .05$) หมายความว่า มารดาที่มีปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพยิ่งมากเด็กวัยก่อนเรียนจะมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารเหมาะสมน้อย จากผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า ถ้ามารดาให้ความอบอุ่นต่อเด็กน้อย มีการตอบสนองความต้องการของเด็กที่มากหรือน้อยจนเกินไป ไม่มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด ไม่ตอบสนองต่อข้อโต้แย้งใด ๆ ไม่มีการอธิบายเหตุผลให้เด็ก มีความเด็ดขาดในกฎเกณฑ์ เมื่อเด็กไม่เชื่อฟังจะใช้กำลังลงโทษเด็กมากกว่าการใช้เหตุผล จะส่งผลให้เด็กเกิดทักษะและการแสดงออกด้านพฤติกรรมที่รุนแรง (นิตยา คชภักดี, 2551) สอดคล้องกับการศึกษาของ Hoeve et al. (2009) ที่พบว่า ปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำผิดของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านลบของเด็กกับมารดา ได้แก่ การถูกทอดทิ้ง การไม่ได้รับความเอาใจใส่ การดูแลที่เข้มงวด และใช้ความรุนแรง มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็ก ทำให้เด็กมีพฤติกรรมแสดงออกที่รุนแรงขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น

ด้านลักษณะเด็กเลี้ยงยาก มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.172, p < .05$) หมายความว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มีลักษณะเลี้ยงยากยิ่งมาก เด็กนั้นจะมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารเหมาะสมน้อย จากผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า เด็กที่มีภาวะปรับตัวยาก ปรับตัวช้า มักมีการตอบสนองไม่เป็นไปตามความต้องการหรือความคาดหวังของมารดา มารดาจะรู้สึกเหนื่อยและหงุดหงิดในการจัดการพฤติกรรมของเด็ก ทำให้เกิดความเครียดในการเลี้ยงดู และทำให้มารดา มีแนวโน้ม

ในการจัดการพฤติกรรมของเด็กอย่างไม่มีประสิทธิภาพ (Kornienko, 2016) อีกทั้งยังมีการศึกษาในระยะยาวที่พบว่า เด็กที่มีลักษณะที่เลี้ยงยาก มีอารมณ์ที่ไม่ดีบ่อย ๆ ส่งผลให้มารดามีอารมณ์ซึมเศร้า และพบว่าอารมณ์ซึมเศร้าของมารดาที่ส่งผลให้เด็กมีลักษณะการตอบสนองที่รุนแรง และมีอารมณ์ที่ไม่ดีมากขึ้น (Hanington, Ramchandani, & Stein, 2010) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Ekathikhomkit, Sitthimongkol, Prasopkittikun, Phuphaibul, and Orathai (2016) พบว่า ความเครียดของมารดาจากการที่เด็กมีลักษณะที่เลี้ยงยาก จะส่งผลต่อการเกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็กผ่านอารมณ์ซึมเศร้า ทำให้เด็กมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

นอกจากนี้ความเครียดในการเป็นมารดาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางลบกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการหยุดและการยับยั้งพฤติกรรม ด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด และด้านการควบคุมอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.140, p < .05, r = -.173, p < .05$ และ $r = -.226, p < .01$ ตามลำดับ) หมายความว่า มารดาที่มีความเครียดยิ่งมาก เด็กวัยก่อนเรียนจะมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการหยุดและการยับยั้งพฤติกรรม ด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด และด้านการควบคุมอารมณ์เหมาะสมน้อยลง อธิบายได้ว่า การรับรู้ความเครียดที่เกิดจากบทบาทการเป็นมารดาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเครียดต่อบทบาทหน้าที่การเป็นมารดา ด้านความเครียดต่อการมีปัญหาลูกสัมพันธ์กับบุตร และด้านความเครียดต่อความเป็นเด็กเลี้ยงยากของลูก จะส่งผลให้มารดาเกิดความเครียด และมีความไวต่อการรับรู้พฤติกรรมการแสดงออกของเด็ก และตอบสนองความต้องการของเด็กน้อยลง (Abidin, 1995) และเมื่อมารดาต้องเผชิญกับความเครียดในการเลี้ยงดูเด็กเป็นเวลานาน มารดาจะมีแนวโน้มโอกาสกระทำการรุนแรงและทอดทิ้งเด็กได้ เป็นสิ่งที่วิกฤตต่อพัฒนาการด้านพฤติกรรมของเด็ก (Williams et al., 2003) สอดคล้องกับการศึกษาของ Wagner et al. (2016) ที่พบว่า หากมารดาที่มีความเครียดสูงจากบทบาทการเป็นมารดา จะส่งผลทำให้เด็กมีระดับความเครียดที่เพิ่มมากขึ้น และเด็กจะมีพัฒนาการที่ถดถอยทั้งทางด้านความคิดและพฤติกรรม

ความเครียดในการเป็นมารดาด้านความไม่สบายใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.151, p < .05$) หมายความว่า มารดาที่มีความไม่สบายใจยิ่งมากเด็กวัยก่อนเรียนจะมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์เหมาะสมน้อยลง อธิบายได้ว่า เมื่อมารดารับรู้ถึงความยากลำบากในการดูแลบุตร ไม่สามารถจัดการสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับบุตรได้ มีอาการเหน็ดเหนื่อยจากการเลี้ยงดู เกิดความขัดแย้งกับผู้เลี้ยงดูคนอื่น รู้สึกว่าบุตรเป็นภาระ อีกทั้งการดูแลบุตรทำให้มารดามีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสังคมน้อยลง มารดาเกิดความไม่สบายใจในการเลี้ยงดู และไม่มีความสุข ทำให้ตอบสนองความต้องการของลูกน้อยลง และมีโอกาสเกิดความเครียด

ได้มากขึ้น (Abidin, 1995) ถ้ามารดามีความเครียดหรือเหนื่อยเกินไป อาจปล่อยปละละเลยไม่สนใจ ทำให้เด็กได้การตอบสนองความต้องการไม่เหมาะสมหรือการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่พัฒนาการด้านอารมณ์ที่ไม่สมบูรณ์ (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุขคนธ์, 2550) สอดคล้องกับการศึกษาของ Lucassen et al. (2015) ที่พบว่า ความเครียดและพฤติกรรมที่รุนแรงของมารดา ส่งผลทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่ก้าวร้าวรุนแรง

ความเครียดในการเป็นมารดาด้านปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด และด้านการควบคุมอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.200, p < .01$ และ $r = -.220, p < .01$ ตามลำดับ) หมายความว่า มารดาที่มีปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพยิ่งมาก เด็กวัยก่อนเรียนจะมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด และด้านการควบคุมอารมณ์เหมาะสมน้อย อธิบายได้ว่า เมื่อมารดาทราบว่าบุตรไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับบุตรทำให้มารดา รู้สึกว่าการมีบุตรเป็นประสบการณ์ที่ไม่ดี มารดา รู้สึกว่าบุตรไม่ต้องการตนเอง จะส่งผลให้มารดาและบุตรมีปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน (Abidin, 1995) เมื่อบุตรไม่สามารถแสดงพฤติกรรมตามที่มารดาคาดหวังได้ ทำให้มารดาอาจเกิดความเครียด การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันลดลง ร่วมกับมารดาเกิดการเหนื่อยล้าจากการเลี้ยงดูบุตร ทำให้เกิดการเลี้ยงดูเด็กแบบปล่อยปละละเลย ทั้งทางร่างกายและอารมณ์ (จิรวรรณ แทนวัฒนกุล, 2552) มารดามีการตอบสนองในทางลบ เช่น อารมณ์หงุดหงิด ใช้ความรุนแรง อาจปล่อยปละละเลยไม่สนใจ สื่อสารกันน้อย ทำให้เด็กขาดโอกาสในการเล่น ได้รับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมกับวัย เมื่อเผชิญกับปัญหาไม่สามารถคิดหาทางเลือกเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาได้ ขาดความกระตือรือร้นในการรับประสบการณ์ใหม่ ทนแรงกดดันที่เข้ามาในชีวิตไม่ได้ เด็กที่มีปัญหาในเรื่องการปรับตัว มักจะติดตันอยู่กับสิ่งเดิมๆ ไม่สามารถยืดหยุ่นพลิกแพลงการคิดได้ (อุทัย ดุลยเกษม, 2559) สอดคล้องกับการศึกษาของ Vandenberg et al. (2016) ที่พบว่าความเครียดจากบทบาทการเป็นมารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมปรับตัว และความคิดที่ยืดหยุ่นของเด็กวัยก่อนเรียน

ความเครียดในการเป็นมารดาด้านลักษณะเด็กเลี้ยงยากมีความสัมพันธ์ทางลบกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการหยุดและการยับยั้งพฤติกรรม ด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด และด้านการควบคุมอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.140, p < .05, r = -.207, p < .01$ และ $r = -.246, p < .01$ ตามลำดับ) หมายความว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มีลักษณะเลี้ยงยากยิ่งมาก จะมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการหยุดและการยับยั้งพฤติกรรมด้านการเปลี่ยนและความยืดหยุ่นในการคิด และด้านการควบคุมอารมณ์เหมาะสมน้อย อธิบายได้ว่า เด็กที่มีพฤติกรรมปรับตัวช้า เช่น ไม่อยู่นิ่ง อารมณ์ไม่ดี หงุดหงิดง่าย และมีการตอบสนองที่รุนแรง

มารดาต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการที่จะต้องตอบสนองความต้องการของเด็ก และส่งผลถึงวิธีการเลี้ยงดูของมารดา (Thomas & Chess, 1977) เด็กวัยก่อนเรียนที่มีลักษณะเลี้ยงยาก มารดาจะมีการเหนื่อยล้าจากการเลี้ยงดู มักมีการดุคำ ตำหนิ และลงโทษมากเกินไป ทำให้เด็กมีอารมณ์ไม่มั่นคง หงุดหงิดง่าย ขาดความภาคภูมิใจ เก็บกดก้าวร้าว ทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรม ไม่สามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาพฤติกรรมรุนแรงในเด็ก (Lenqua & Kovacs, 2005) สอดคล้องกับการศึกษาของ Denson, DeWall, and Finkel (2012) ที่พบว่า เด็กที่ได้รับการตอบสนองน้อยไม่ตรงปัญหา ไม่ได้รับการตอบสนองทางด้านอารมณ์ เด็กจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง และไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้

3. สำหรับปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน และระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ($p > .05$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ลักษณะครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ($p > .05$) หมายความว่า ลักษณะครอบครัวเดี่ยว ที่มีเฉพาะบิดา มารดา และบุตร หรือครอบครัวขยายที่มีญาติคนอื่น ๆ อยู่รวมกันนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย ร้อยละ 55.1 และครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 44.9 ซึ่งมีความใกล้เคียงกัน และจากการสอบถามกับมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนพบว่า ถึงแม้ว่าจะมีบุคคลอื่นมาอยู่ในครอบครัวด้วย แต่บุคคลเหล่านั้นก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน และมีการอยู่ร่วมกันแบบเป็นสัดส่วน ส่วนครอบครัวที่แยกออกมาอยู่เฉพาะ บิดา มารดา และบุตร ก็ยังมีการติดต่อไปมาหาสู่กับญาติผู้ใหญ่เป็นประจำ อีกทั้งยังมีลักษณะการเอื้อเฟื้อเกื้อกูล คอยดูแลซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของครอบครัวไทย และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีมารดาเป็นผู้เลี้ยงดูหลัก เด็กจึงมีโอกาที่จะได้รับการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการสมวัย (สุธรรม นันทมงคลชัย และคณะ, 2550) จากสาเหตุเหล่านี้ จึงทำให้ครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยายในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีความแตกต่างกันน้อย ส่งผลให้เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารไม่แตกต่างกัน ทำให้พบว่า ลักษณะครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

รายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ($p > .05$) หมายความว่า รายได้ของสมาชิกในครอบครัวทุกคนรวมกันของเด็กวัยก่อนเรียนไม่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งอภิปรายได้ว่า จากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เด็กวัยก่อนเรียนได้รับการดูแลจากภาครัฐบาลและองค์กรส่วนท้องถิ่นมากขึ้น จากนโยบายการส่งเสริมให้ส่วนท้องถิ่นและภาคชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในบทบาทการดูแลเด็กวัยก่อนเรียนมากขึ้น ทำให้เด็กได้รับการดูแลพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี (สุภามันนา สุวรรณกิจ, ถาวร มาตัน, ฉันทนา จันทร์บรรจง และมนตรี กรรพุมมาลย์, 2552) อีกทั้งรัฐบาลยังมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กับท้องถิ่น เพื่อรับเด็กเข้าดูแลเมื่อบิดามารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน และยังมีการดูแลส่งเสริมรวมถึงการควบคุมคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน สามารถให้การดูแลเด็กวัยก่อนเรียนได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้เด็กได้รับการดูแลอย่างดี และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) อีกทั้งในช่วงเวลากลางวันเด็กวัยก่อนเรียนจะอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะได้รับ การเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และทักษะต่าง ๆ ตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน จากสาเหตุเหล่านี้ส่งผลให้เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพร แสงหล้า, นุจรีย์ ไซยมงคล และยุณี พงศ์จตุรวิทย์ (2556) ที่ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางสังคมในเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า ปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมทางสังคม ซึ่งพฤติกรรมทางสังคมเป็นการแสดงออกของเป้าหมายจากกระบวนการคิด การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการควบคุมอารมณ์ ซึ่งเป็นผลจากพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียนด้วย

ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ($p > .05$) หมายความว่า ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้านไม่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน จากข้อมูลพบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 31.76 ($SD = 3.00$, range = 23-36) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอภิปรายได้ว่า จากบทบาทการเป็นมารดา มารดามีหน้าที่ในการจัดหาสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ รวมถึงดูแลความปลอดภัยของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่สามารถพบได้ในทุกครอบครัวที่มีเด็กวัยก่อนเรียน (รุจา ภูโพลย์ และคณะ, 2550) นอกจากสิ่งแวดล้อมที่บ้านแล้ว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็นับได้ว่าเป็นอีกสิ่งแวดล้อมหนึ่งของเด็กวัยก่อนเรียน โดยในเวลากลางวัน ส่วนใหญ่เด็กจะได้รับ การดูแลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีมาตรฐานการเลี้ยงดูและกระตุ้นพัฒนาการที่เหมาะสม โดยใช้ 6 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิจดจ่อหรือต้องมีสติในการทำกิจกรรมนั้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2553) ทั้งนี้เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีคุณครูเป็นผู้สอนให้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองตามวัย สอนให้เด็กฟังตนเองได้ และมีวินัยพื้นฐานในชีวิตประจำวันทั่วไป

(ปิยนันท์ พูลโสภากา, 2560) นอกจากนี้เด็กวัยก่อนเรียนจะได้เผชิญกับสถานการณ์ใหม่ สิ่งแวดล้อมใหม่ และเพื่อนใหม่ เพราะสิ่งแวดล้อมที่ต่างไปจากเดิมจะกระตุ้นให้เด็กต้องคิดด้วยสมองส่วนหน้ามากขึ้นและใช้ทักษะ EF มากขึ้น (นวลจันทร์ จุฑาทักคิตกุล และคณะ 2560) จากสาเหตุเหล่านี้จึงทำให้ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้านของมารดาของกลุ่มตัวอย่าง มีความแตกต่างกันน้อย ส่งผลให้เด็กวัยก่อนเรียนมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารไม่แตกต่างกัน ทำให้พบว่า ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

ระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ($p > .05$) หมายความว่า ระดับการศึกษาของมารดาไม่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ในเด็กวัยก่อนเรียน จากข้อมูลทั่วไปพบว่า มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. (ร้อยละ 59.1) ซึ่งอภิปรายได้ว่า จากบทบาทการเป็นมารดา มารดาทุกคนย่อมมีความรัก ความผูกพัน ความห่วงใย และความปรารถนาให้บุตรมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา และพัฒนาการที่สมวัย เนื่องจากบุตรเปรียบเสมือนแก้วตาดวงใจของมารดา (รุจา ไพบุญย์, 2558) และในสถานการณ์สังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาเพิ่มโอกาสในการแสวงหาความรู้ได้อย่างทัดเทียม และลดการเหลื่อมล้ำในสังคมการศึกษา (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) ทำให้มารดาสามารถแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการดูแล การส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก และการตอบสนองของเด็กเป็นอย่างดี (พัชรา พุ่มพชาติ, 2560) จากเหตุผลเหล่านี้จึงทำให้ระดับการศึกษาของมารดาของกลุ่มตัวอย่าง ไม่แตกต่างกัน ส่งผลให้เด็กวัยก่อนเรียนมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารไม่แตกต่างกัน ทำให้พบว่าระดับการศึกษาของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ นาดยา แสงใส และคณะ (2554) ที่พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนที่เข้าบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน ซึ่งพฤติกรรมปรับตัว ถือเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. พยาบาลหรือผู้ดูแลเด็กวัยก่อนเรียนควรส่งเสริมให้มารดาและครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและมีการสื่อสารที่ดีกับเด็ก โดยให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ในเด็กวัยก่อนเรียน การดูแลและแนะนำการจัดกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันกับเด็ก และให้

ความสำคัญในการประเมินความเครียดของมารดา และจัดการความเครียด เพื่อช่วยให้เด็ก
วัยก่อนเรียนมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่เหมาะสม

2. อาจารย์พยาบาลควรจัดให้มีเนื้อหาการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพัฒนาการ
ด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ ความเข้าใจ
และตระหนักถึงความสำคัญของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

การวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารอื่น ๆ อีก
ได้แก่ รูปแบบการเล่น ระยะเวลาที่เด็กและมารดาใช้เวลาาร่วมกัน จำนวนชั่วโมงที่เด็กอยู่กับสื่อ
เทคโนโลยี ที่อาจส่งผลต่อพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน อีกทั้งงานวิจัยครั้งนี้
ให้มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างไรก็ตาม ไรก็ดีควรมีการวิจัยที่ใช้วิธีการสังเกต
โดยเฉพาะแบบสอบถามลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรองทอง จุฬิรัชนิกร. (2556). *จิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กประถมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- จริยา จุฑาทิสสิทธิ์ และสุรีย์ลักษณ์ สุจริตพงศ์. (2556). พัฒนาการปกติ. ใน ทิพวรรณ หรรษคุณาชัย, รวีวรรณ รุ่งไพรวลัย, สุรีย์ลักษณ์ สุจริตพงศ์ และวีระศักดิ์ ชลไชยะ (บรรณาธิการ), *พัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 3; หน้า 31-44). กรุงเทพฯ: บียอนด์เอ็นเทอร์ไพรซ์.
- จินตนา วัชรสินธุ์, มณีรัตน์ ภาครูป, สุนทราวดี เขียวพิเชฐ และณชนันท์ ชีวานนท์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและแนวโน้มการใช้ความรุนแรงต่อเด็กของครอบครัวที่มีเด็กเล็ก. *วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(2), 16-30.
- จิรวรรณ แทนวัฒนกุล. (2552). *การเลี้ยงดูเด็กหรือการทารุณกรรมและการปล่อยปละละเลย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณริดา รัตนอัมพา. (2555). *การเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนของครอบครัวในชุมชนเมือง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2555). *ปัจจัยทางจิตวิทยาในวัยเด็กเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดารุณี จงอุดมการณ์. (2558). *การพยาบาลสุขภาพครอบครัว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นวลจันทร์ จุฑาทักคิกุล. (2558). *Executive functions กับความพร้อมทางการเรียนในเด็กปฐมวัย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.escd.or.th/data/2016/ef.pdf>

- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2560). การประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (EF) ในเด็กปฐมวัย. ใน *การประชุมวิชาการ การพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ ครั้งที่ 29* (หน้า 1-13). กรุงเทพฯ: สมาคมพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ประเทศไทย.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, ปนัดดา ชนเศรษฐกร และอรพิน เลิศอวาสดาตระกูล. (2560). *การพัฒนาและการหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย*. นครปฐม: ศูนย์วิจัยประสาทวิทยาศาสตร์ สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิตยา แสงใส, นุจรี ไชยมงคล และมณีนรัตน์ ภาครูป. (2554). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 19*(2), 97-109.
- นิชรา เรืองคารกานนท์. (2551). ปัจจัยที่กระทบต่อพัฒนาการของเด็ก. ใน นิชรา เรืองคารกานนท์ ชาคริยา ชีรเนตร, รวีวรรณ รุ่งไพรวัลย์, ทิพวรรณ หารรรษคุณาชัย และนิตยา คชภักดี (บรรณาธิการ), *ตำราพัฒนาการและพฤติกรรม* (หน้า 395-412). กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิ่ง.
- นิตยา คชภักดี. (2551). พัฒนาการเด็ก. ใน นิชรา เรืองคารกานนท์, ชาคริยา ชีรเนตร, รวีวรรณ รุ่งไพรวัลย์ และทิพวรรณ หารรรษคุณาชัย (บรรณาธิการ), *ตำราพัฒนาการเด็กและพฤติกรรมเด็ก* (หน้า 359-394). กรุงเทพฯ: โฮลิสติกพับลิชชิ่ง.
- นิตยา ไทยาภิรมย์ และพิมพ์ภรณ์ กลั่นกลิ่น. (2554). *การสร้างเสริมสุขภาพเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บงอร เทพเทียน และปิยฉัตร ตระกูลวงษ์. (2550). การดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา, 5*(3), 167-76.
- บัวรอง ลีวนเฉลิมวงศ์. (2557). *สรีรวิทยา (เล่ม 2)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากุล. (2553). *ระเบียบวิธีทางพยาบาลการพยาบาลศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ยู แอน ไอ อินเตอร์มีเดีย.
- ปาหนัน พิษขณิญาโณ, อภาพร เผ่าวัฒนา และสุลี ทองวิเชียร. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดู ความฉลาดทางอารมณ์ และระดับสติปัญญาในเด็กวัยเรียนที่อาศัยในชุมชน ตึกแดง กรุงเทพมหานคร. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์, 38*(1), 59-70.
- ปิยนันท์ พูลโสภากา. (2560). การพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 32*(1), 20-27.

- พรทิพย์ ศิริบุรณ์พัฒนา, คณิงนิตย์ พงษ์สิทธิถาวร, จรียาพร วรรณโชติ, พิศมัย อุบลศรี,
พัชรี ใจการุณ, มาลี วิทยาธรรรัตน์ และศรีสุดา เอกถรรณรัตน์. (2555). *การพยาบาลเด็ก
เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: ธนาเพลส.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2551). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2557). จิตวิทยาครอบครัว. *วารสารราชบัณฑิตยสถาน*, 39(1), 271-285.
- พรรณิ รัตนธรรม. (2548). *จิตวิทยาพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. จะเข็งเทรา:
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พัชรา พุ่มพชาติ. (2560). *แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รสสุคนธ์ เจริญสัจย์ศิริ, นุจรี ไชยมงคล และยุณี พงศ์จตุรวิทย์. (2557). ปัจจัยทำนายความเครียด
ในการเป็นมารดาวัยรุ่นที่มีบุตรคนแรกวัยทารก. *วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์
คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า*, 31(2), 105-113.
- รุจา ภูไพบูลย์. (2558). ครอบครัวกับการดูแลสุขภาพของสมาชิกครอบครัวที่มีภาวะเจ็บป่วย.
วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ, 38(4), 100-113.
- รุจา ภูไพบูลย์, สุวรรณิ อุดมทัศน์ย์ และอรุณี เตชะหงส์. (2550). คุณลักษณะเด็กที่พึงประสงค์และ
พัฒนาการเด็กที่มีบิดามารดาคาดหวัง. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*.
15(1), 13-21.
- วิद्या วิฑูริธินานต์. (2559). *กายวิภาคและสรีรวิทยาของมนุษย์*. เลข: คณะวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วีระศักดิ์ ชลไชยะ. (2557). ผลของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่อพัฒนาการ พฤติกรรมและสุขภาพของเด็ก.
ใน ทิพวรรณ หารัชคุณาชัย, รวีวรรณ รุ่งไพรวลัย, สุรีย์ลักษณ์ สุจริตพงศ์ และวีระศักดิ์
ชลไชยะ (บรรณาธิการ), *พัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 3; หน้า 95-107).
กรุงเทพฯ: บียอนด์เอ็นเทอร์ไพรซ์.
- ศรีเรือน แก้วกั้งวาล. (2553). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม 2)* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุคนธ์. (2550). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. *วารสารสาธารณสุขและ
การพัฒนา*, 5(1), 105-118.

- ศุภานันท์ สุวรรณกิจ, ถาวร มาตั้น, ฉันทนา จันทร์บรรจง และมนตรี กรรพุมมาลย์. (2552). รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคีชุมชนในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการพยาบาลและสุขภาพ*, 3(3), 82-89.
- สฤณา บุญนรากร. (2551). *การสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวมทุกช่วงวัย*. สงขลา: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยมหิดล. (2557). *การพัฒนาและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหาร ในเด็กปฐมวัย*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถิติข้อมูลครอบครัว. (2558). เข้าถึงได้จาก https://www.msociety.go.th/article_attach/19898/20904.pdf.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สุกัญญา สอนสี, ยุนิพงศ์ตุรวิทย์ และนุจรี ไชยมงคล. (2560). พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมการเล่นในบุตรวัยก่อนเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี*, 28(1), 90-99.
- สุธรรม นันทมงคลชัย, ชุติมา เหง้าสุสุทธิ และโชคชัย หมั่นแสวงทรัพย์. (2550). อิทธิพลของรูปแบบการเลี้ยงดูต่อพัฒนาการเด็กอายุ 3-6 ปี. *จดหมายเหตุทางการแพทย์แห่งประเทศไทย*, 9(5), 971-976.
- สุพรรณิ สุ่มเล็ก, จินตนา ตั้งวรพงษ์ชัย, นิลาวรรณ ฉันทะปรีดา และเกื้อพันธ์ กลั่นการดี. (2554). การถอดบทเรียนศูนย์เด็กเล็กต้นแบบในสถาบันการศึกษาพยาบาล: ศูนย์สาธิตการพัฒนาระดับเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 34(4), 1-11.
- สุภาณี ไกรกุล, นุจรี ไชยมงคล และมณีรัตน์ ภาครูป. (2552). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของบิดามารดากับสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตรป่วยที่ได้รับการรักษาในหออภิบาลผู้ป่วยวิกฤต. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี*, 22(1), 19-28.
- สุภาพร พงษ์สวัสดิ์, นุจรี ไชยมงคล และยุนิ พงศ์ตุรวิทย์. (2552). การรับรู้ของมารดาที่นำบุตรมารับการดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีชลบุรี*, 22(1), 1-8.

- สุภาพร แสงหล้า, นุจรี ไชยมงคล และยุณี พงศ์จตุรวิทย์. (2556). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางสังคมในเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี. *วารสารคณะพยาบาล ศาสตร์มหาวิทาลัยบูรพา*, 22(2), 65-76.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2556). *ความสามารถของสมองในการบริหารจัดการชีวิต*. กรุงเทพฯ: โฮลิสติกพับลิชชิ่ง.
- อริศรา แก่นอ้วน. (2559). *จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอุดม เพชรสังหาร. (2556). ความรักของแม่ (และพ่อ) ปกป้องลูกจากความเครียด. *นิตยสารรักลูก*, 31(367), 188-189.
- อุทัย คุลยเกษม. (2559). ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการให้การศึกษาเรียนรู้แก่เด็กเล็ก. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 9(1), 128-131.
- อุบลรัตน์ เฟื่องสถิต. (2555). *จิตวิทยาพัฒนาการวัยเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Abidin, R. R. (1990). Introduction to the special issue: The stresses of parenting. *Journal of Clinical Child Psychology*, 19(4), 298-301.
- Abidin, R. R. (1995). *Parenting stress index: Professional manual* (3rd ed.). Odessa: Psychological Assessment Resources.
- Alloway, T. P., & Alloway, R. G. (2010). Investigating the predictive roles of working memory and IQ in academic attainment. *Journal of Experimental Child Psychology*, 106(1), 20-29.
- Anderson, P. (2002). Assessment and development of executive function (EF) during childhood. *Child Neuropsychology*, 8(2), 71-82.
- Anderson, P. J., & Reidy, N. (2012). Assessing executive function in preschoolers. *Neuropsychology Review*, 22(4), 345-360.
- Best, J. R., & Miller, P. H. (2010). A developmental perspective on executive function. *Child Development*, 81(6), 1641-1660.
- Blair, C., Granger, D., & Peters Razza, R. (2005). Cortisol reactivity is positively related to executive function in preschool children attending head start. *Child Development*, 76(3), 554-567.
- Bornstein, M. H., & Cote, L. R. (2004). Who is sitting across from me? Immigrant mothers' knowledge of parenting and children's development. *Pediatrics*, 114(5), 557-564.

- Bradley, R. H., & Caldwell, B. M. (1979). Home observation for the measurement of the environment: A revision of the preschool scale. *American Journal of Mental Deficiency, 84*, 235-244.
- Burdette, H. L., Whitaker, R. C., Berino, J. H., & Kahn, R. S. (2003). Depressive symptoms in low-income mothers and emotional and social function in their preschool children. *Ambulatory Pediatric Association, 3*(6), 288-294.
- Crnic, K. A., Gaze, C., & Hoffman, C. (2005). Cumulative parenting stress across the preschool period: Relations to maternal parenting and child behaviour at age 5. *Infant and Child Development, 14*(2), 117-132.
- Denson, T. F., DeWall, C. N., & Finkel, E. J. (2012). Self-control and aggression. *Current Directions in Psychological Science, 21*(1), 20-25.
- Diamond, A. (2013). Executive functions. *Annual Review of Psychology, 64*(1), 135-168.
- Diamond, A., & Lee, K. (2011). Interventions shown to aid executive function development in children 4-12 years old. *Science, 333*(6045), 959-964.
- Ekathikhomkit, N., Sitthimongkol, Y., Prasopkittikun, T., Phuphaibul, R., & Orathai, P. (2016). Influences of mothers' stressors, maternal depression and parenting on conduct problems among Thai preschoolers. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research, 2*(3), 210-224.
- Ganzach, Y. (2000). Parents' education, cognitive ability, educational expectations and educational attainment: Interactive effects. *British Journal of Educational Psychology, 70*(3), 419-441.
- Garon, N., Bryson, S. E., & Smith, I. M. (2008). Executive function in preschoolers: A review using an integrative framework. *Psychological Bulletin, 134*(1), 31.
- Glassy, D., & Romano, J. (2003). Selecting appropriate toys for young children: The pediatrician's role. *Pediatrics, 111*(4), 911-913.
- Hanington, L., Ramchandani, P., & Stein, A. (2010). Parental depression and child temperament: Assessing child to parent effects in a longitudinal population study. *Infant & Behavior Development, 33*(1), 88-95.

- Herwig, J. E., & Tejagupta, C. (1992). An investigation of mother-father-child home play, parental involvement and home environment of American preschoolers. In *Proceedings of the 30th Kasetsart University annual conference: Economics and business administration, social sciences, education, humanities, environment, home economics, agro-industry, science, engineering* (pp. 353-360). Bangkok: Kasetsart University.
- Hockenberry, M. J., Wilson, D., & Rodgers, C. C. (2017). *Wong's essential of pediatric nursing*. St. Louis: Mosby/ Elsevier.
- Hoeve, M., Dubas, J. S., Eichelsheim, V. I., Van Der Laan, P. H., Smeenk, W., & Gerris, J. R. (2009). The relationship between parenting and delinquency: A meta-analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology*, *37*(6), 749-775.
- Hurlock, E. B. (1987). *Child development* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kathleen, M. G. (2011). *Cognitive development*. Thousand Oaks, California: SAGE.
- Kornienko, D. S. (2016). Child temperament and mother's personality as a predictors of maternal relation to child. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *233*, 343-347.
- Lall, G. R., & Lall, B. M. (1983). *Ways children learn*. Illinois: Charles C. Thomas.
- Lengua, L. J., & Kovacs, E. A. (2005). Bidirectional associations between temperament and parenting and the prediction of adjustment problems in middle childhood. *Applied Developmental Psychology*, *26*, 21-38.
- Lucassen, N., Kok, R., Bakermans-Kranenburg, M. J., Van Ijzendoorn, M. H., Jaddoe, V. W., Hofman, A., & Tiemeier, H. (2015). Executive functions in early childhood: The role of maternal and paternal parenting practices. *British Journal of Developmental Psychology*, *33*(4), 489-505.
- Miyake, A., Emerson, M. J., & Friedman, N. P. (2000). Assessment of executive functions in clinical settings: Problems and recommendations. *Seminars in Speech and Language*, *21*(2), 169-183.
- Neuman, W. L. (1991). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Boston: Allyn and Bacon.

- Newland, R. P., & Crnic, K. A. (2017). Developmental risk and goodness of fit in the mother child relationship: Links to parenting stress and children's behavior problems. *Infant and Child Development, 26*, 1-18.
- Noble, K. G., Norman, M. F., & Farah, M. J. (2005). Neurocognitive correlates of socioeconomic status in kindergarten children. *Developmental Science, 8*(1), 74-87.
- Piaget, J. (1969). *The mechanisms of perception*. London: Retledge & Kegan Paul.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2008). *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice* (8th ed.). Philadelphia: Wolters Kluwer Health/ Lippincott Williams & Wilkins.
- Powell, K. B., & Voeller, K. K. (2004). Prefrontal executive function syndromes in children. *Journal of Child Neurology, 19*(10), 785-797.
- Prasopkittikun, T., Tilokskulchai, F., & Vipuro, N. (2010). Relationship between selected factors and parenting stress in mothers. *Journal of Nursing Science, 28*(1), 19-27.
- Sarsour, K., Sheridan, M., Jutte, D., Nuru-Jeter, A., Hinshaw, S., & Boyce, W. T. (2011). Family socioeconomic status and child executive functions: The roles of language, home environment, and single parenthood. *Journal of the International Neuropsychological Society, 17*(1), 120-132.
- Sergeant, J. A., Geurts, H., & Oosterlaan, J. (2002). How specific is a deficit of executive functioning for attention-deficit/hyperactivity disorder?. *Behavioural Brain Research, 130*(1), 3-28.
- Susan, S. R., Terri, K., & Susan, C. (2013). *Maternal and pediatric nursing* (2nd ed.). Philadelphia: Wolters Kluwer health/ Lippincott Williams & Wilkins.
- Tamnes, C. K., Ostby, Y., Walhovd, K. B., Westlye, L. T., Due-Tønnessen, P., & Fjell, A. M. (2010). Neuroanatomical correlates of executive functions in children and adolescents: A magnetic resonance imaging (MRI) study of cortical thickness. *Neuropsychology, 48*(9), 2496-2508.
- Teachman, J. D. (1987). Family background, education resources and education attainment. *American Sociological Review, 52*(4), 548-557.
- Teffer, K., & Semendeferi, K. (2012). Human prefrontal cortex: Evolution, development, and pathology. *Progress in Brain Research, 195*(1), 191-218.

- Thomas, A., & Chess, S. (1977). *Temperament and development*. New York: Brunner Mazel.
- Thorell, L. B., Lindqvist, S., Nutley, B. S., Bohlin, G., & Klingberg, T. (2009). Training and transfer effects of executive functions in preschool children. *Developmental Science, 12*(1), 106-113.
- Vandenbroucke, L., Verschueren, K., Ceulemans, E., De Smedt, B., De Roover, K., & Baeyens, D. (2016). Family demographic profiles and their relationship with the quality of executive functioning subcomponents in kindergarten. *British Journal of Developmental Psychology, 34*(2), 226-244.
- Wachs, T. D. (1993). Nature of relation between the physical and social microenvironment the 2-year-old child early. *Development and Parenting, 2*(2), 81-87.
- Wadsworth, B. J. (1996). *Piaget's theory of cognitive and affective development*. New York: Longman.
- Wagner, S. L., Cepeda, I., Krieger, D., Maggi, S., D'Angiulli, A., Weinberg, J., & Grunau, E. (2016). Higher cortisol is associated with poorer executive functioning in preschool children. *Child Neuropsychology, 22*(7), 853-869.
- Williams, P., Piamjariyakul, U., Williams, A., Hornboonherm, P., Meena, P., Channukool, N., & Chamusri, S. (2003). Thai mothers and children and the home observation for measurement of the environment (home inventory): Pilot study. *International Journal of Nursing Studies, 40*(3), 249-258.
- Zelazo, P. D., Muller, U., Frye, D., Marcovitch, S., Argitis, G., Boseovski, J., Chiang, J. K., Hongwanishkul, D., Schuster, V. B., & Sutherland, A. (2003). The development of executive function in early childhood. *Monograph Society Research Child Development, 68*(3), 1-93.
- Zhang, X. (2011). Parent-child and teacher-child relationship in Chinese preschoolers: The moderating role preschool experiences and the mediating role of social competence. *Early Childhood Research Quarterly, 26*, 192-204.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

ส่วนประกอบของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กวัยก่อนเรียน (36 ข้อ) ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กวัยก่อนเรียน ของ นาดยา แสงใส และคณะ (2554)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความเครียดในการเป็นมารดา (36 ข้อ) ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามความเครียดของมารดาในการเลี้ยงดูบุตร ของ รสสุคนธ์ เจริญสัจด์ยศิริ และคณะ (2557)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามพัฒนาการด้านความคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน (32 ข้อ) ผู้วิจัยนำมาจากแบบประเมินพัฒนาการด้านความคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยมหิดล (2557)

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป (สำหรับมารดา)

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก

- 1.1 เพศ ชาย หญิง
- 1.2 อายุปี.....เดือน
- 1.3 เด็กเป็นบุตรลำดับที่.....จากจำนวนบุตร.....คน
- 1.4 มีเด็กที่อยู่ในบ้านเดียวกันอีก.....คน
- 1.5 ระยะเวลาที่อยู่ที่ศูนย์เลี้ยงเด็ก (นับตั้งแต่แรกที่เข้าจนถึงปัจจุบัน).....ปี.....เดือน

2. ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาและครอบครัว

- 2.1 ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี
- 2.2 สถานภาพสมรส
- คู่ หย่า คู่สมรสเสียชีวิต
- แยกกันอยู่โดยไม่มีการติดต่อกันฉันท์สามีภรรยา
- แยกกันอยู่เนื่องจากการทำงานแต่ยังติดต่อกันฉันท์สามีภรรยา
- 2.3 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด
- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. อนุปริญญา/ ปวส.
- ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
- 2.4 ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหลัก
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ (แม่บ้าน) ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 2.5 ครอบครัวของท่านมีรายได้รวมกัน (ต่อเดือน).....บาท
- 2.6 ลักษณะครอบครัว
- ครอบครัวที่มีเฉพาะบิดา มารดา และบุตร
- ครอบครัวที่มีสมาชิกอื่นๆ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พี่เลี้ยง อาศัยอยู่ด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป (สำหรับครูประจำชั้น)

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 เพศ ชาย หญิง

1.2 อายุปี.....เดือน

1.3 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

1.4 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (นับตั้งแต่แรกที่เข้าจนถึงปัจจุบัน)

เป็นระยะเวลา.....ปี.....เดือน

2. ท่านเป็นครูที่สอนเด็กคนนี้มาแล้วอย่างน้อย 3 เดือน

ใช่ ไม่ใช่

3. ท่านรู้จักคุ้นเคยพฤติกรรมของเด็กคนนี้เป็นอย่างดี

ใช่ ไม่ใช่

ส่วนที่ 2 แบบสังเกตสภาพแวดล้อมที่บ้านสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน (สำหรับมารดา)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างและข้อความ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ลักษณะพฤติกรรม หรือสิ่งของนั้น ๆ จากสภาพแวดล้อมภายในบ้าน

ข้อที่	ลักษณะ หรือพฤติกรรมที่สังเกตได้	ใช่	ไม่ใช่
	การสื่อสารและการตอบสนองทางภาษา		
1.	ลูกมีของเล่นที่ช่วยสอนให้รู้จักชื่อสัตว์ต่าง ๆ		
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ		
7.	ที่พักอาศัยมีลักษณะปลอดภัย		
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
	การตอบสนองของมารดา		
14.	แม่โอบกอดและหอมลูกทุกวัน		
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
	การกระตุ้นการเรียนรู้		
20.	แม่สอนให้ลูกใช้คำพูดที่เหมาะสม		
21.			

ข้อที่	ลักษณะ หรือพฤติกรรมที่สังเกตได้	ใช่	ไม่ใช่
22.			
23.			
24.			
25.			
	<u>การเป็นตัวแบบ</u>		
26.	บางครั้งลูกแสดงอารมณ์หงุดหงิด แต่ไม่โมโหรุนแรงและไม่ก้าวร้าว		
27.			
28.			
29.			
	<u>การทำกิจกรรมต่าง ๆ</u>		
30.	ในครอบครัวรับประทานอาหารเช้าพร้อมหน้ากันอย่างน้อยวันละ 1 มื้อ		
31.			
32.			
33.			
	<u>การทำโทษ</u>		
34.	ใน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา ลูกไม่ถูกตีหรือถูกทำโทษ		
35.			
36.			

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความเครียดของมารดาในการเลี้ยงดูบุตร

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย (√) ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดคำว่า **ลูก** หรือ **ลูกคนนี้** ในข้อความต่อไปนี้ หมายถึงบุตรของท่านที่เข้าร่วมการวิจัยนี้

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ความไม่สบายใจของมารดา					
1. ฉันมักคิดเสมอว่าฉันไม่สามารถจัดการสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับลูกได้ดี					
2. ฉันพบว่าตัวเองได้ละทิ้งหลายอย่างในชีวิต เพื่อให้เวลากับการดูแลลูกคนนี้					
3.....					
4.....					
5.....					
6.....					
7.....					
8.....					
9.....					
10.....					
11.....					
12.....					
ปฏิสัมพันธ์ที่บั่นทอนสัมพันธภาพ					
13. นาน ๆ ครั้ง ลูกจึงจะทำให้ฉันเกิดความรู้สึกที่ดี					
14. โดยมากฉันรู้สึกว่าคุณไม่ชอบฉันและไม่ต้องการจะอยู่ใกล้ฉัน					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
15.....					
16.....					
17.....					
18.....					
19.....					
20.....					
21.....					
22.....					
23.....					
24.....					
ลักษณะเด็กเลี้ยงยาก					
25. ลูกมักจะตื่นนอนขึ้นมาด้วย อารมณ์ที่ไม่ดี					
26. ฉันรู้สึกว่าคุณเป็นเด็กเจ้า อารมณ์หรือหงุดหงิดง่าย					
27.....					
28.....					
29.....					
30.....					
31.....					
32.....					
33.....					
คำถามในข้อ 34-36 เลือกคำตอบในข้อใดข้อหนึ่งจากข้อ ก-จ โดยทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบ คำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด					

36. กรุณาพิจารณาอย่างรอบคอบและนับสิ่งที่ถูกทำให้คุณรำคาญบ่อย ๆ เช่น (โยเย กรีดร้อง ครางฮือ ๆ ต่อต้าน อมข้าว เป็นต้น) ว่ามีทั้งหมดกี่เรื่อง

ก. 1-3 เรื่อง

ข. 4-5 เรื่อง

ค. 6-7 เรื่อง

ง. 8-9 เรื่อง

จ. มากกว่า 10 เรื่อง

ส่วนที่ 4 แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

คำชี้แจง ขอให้ครูประจำชั้นตอบแบบสอบถามนี้ และทำเครื่องหมาย (√) ลงในช่องที่ตรงกับความจริงมากที่สุด โดยในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมาเด็กมีพฤติกรรมต่อไปนี้บ่อยแค่ไหน

ข้อ	พฤติกรรม	ไม่เคย	1-2 ครั้ง/เดือน	1-2 ครั้ง/สัปดาห์	3-4 ครั้ง/สัปดาห์	ทุกวัน
		(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
1	ด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น					
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11	ด้านการเปลี่ยน/ ความยืดหยุ่นในการคิด เปลี่ยนกิจกรรมตามตารางแต่ละช่วงวันได้ โดยไม่มีปัญหา					
12						
13						
14						
15						
16	ด้านการควบคุมอารมณ์ เมื่อเจอปัญหา สงบสติอารมณ์หาทางแก้ปัญหา ไม่เอาแต่โยนวาย					

ข้อ	พฤติกรรม	ไม่ เคย (0)	1-2 ครั้ง/ เดือน (1)	1-2 ครั้ง/ สัปดาห์ (2)	3-4 ครั้ง/ สัปดาห์ (3)	ทุก วัน (4)
17						
18						
19						
20						
21	ด้านความจำเพาะทำงาน เมื่อสั่งงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำ ได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน					
22						
23						
24						
25						
26						
27	ด้านการวางแผนจัดการ เก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จ ไม่ทิ้ง เกลื่อนกลาด					
28						
29						
30						
31						
32						

ภาคผนวก ข
เอกสารชี้แจงเข้าร่วมการวิจัย/
ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (สำหรับมารดา)

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร
ในเด็กวัยก่อนเรียน

รหัสจริยธรรมการวิจัย 05-11-2560

ชื่อผู้วิจัย นางสาว เบญจวรรณ ปิ่นทอง

การวิจัยครั้งนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร
ในเด็กวัยก่อนเรียน ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากท่านเป็นมารดาของเด็กวัย
ก่อนเรียนที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็กในเขตเทศบาล ที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี ซึ่งได้รับการดูแลโดยท่านตลอด
ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็ก เมื่อท่านเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยขอความร่วมมือท่านในการตอบ
แบบสอบถามตามความเป็นจริงด้วยตัวของท่านเองจำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูล
ทั่วไป แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน และแบบสอบถามความเครียดจากการเป็นมารดา
ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

การเข้าร่วมการวิจัยของท่านครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ท่านมีสิทธิการเข้าร่วม
โครงการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีมีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
และไม่ต้องแจ้งให้ผู้วิจัยทราบล่วงหน้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านโดยใช้รหัสตัวเลข
แทนการระบุชื่อ ชั้น และสิ่งใด ๆ ที่อาจอ้างอิงหรือทราบได้ว่าข้อมูลนี้เป็นของท่าน ข้อมูลของท่าน
ที่เป็นกระดาษแบบสอบถามจะถูกเก็บอย่างมิดชิด และปลอดภัยในตู้เก็บเอกสารและล็อกกุญแจ
ตลอดเวลา สำหรับข้อมูลที่เก็บในคอมพิวเตอร์ของผู้วิจัยจะถูกใส่รหัสผ่าน ข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมด
จะมีเพียงผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ผู้วิจัยจะรายงานผลการวิจัย
และการเผยแพร่ผลการวิจัยในภาพรวม โดยไม่ระบุข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน ดังนั้นผู้อ่านงานวิจัย
จะทราบเฉพาะผลการวิจัยเท่านั้น สุดท้ายหลังจากผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร
เรียบร้อยแล้ว ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลาย

ประโยชน์ของการวิจัยนี้อาจจะไม่ได้เป็นประโยชน์กับท่านโดยตรง แต่ผลการวิจัย
จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารให้กับเด็ก
วัยก่อนเรียน

หากท่านมีข้อสงสัยหรือปัญหาใด ๆ สามารถสอบถามได้โดยตรงจากผู้วิจัย
ในวันทำการรวบรวมข้อมูล หรือ สามารถติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ได้ตลอดเวลา
ที่ นางสาว เบญจวรรณ ปิ่นทอง หมายเลขโทรศัพท์ 095-8394291 หรือที่ รศ.ดร.นุจรี ไชยมงคล
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หมายเลขโทรศัพท์ 038-102863

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่าน มา ณ โอกาสนี้

นางสาว เบญจวรรณ ปิ่นทอง
ผู้วิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (สำหรับครู)

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร
ในเด็กวัยก่อนเรียน

รหัสจริยธรรมการวิจัย 05-11-2560

ชื่อผู้วิจัย นางสาว เบญจวรรณ ปิ่นทอง

การวิจัยครั้งนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร
ในเด็กวัยก่อนเรียน ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากท่านเป็นครูประจำชั้นของเด็ก
วัยก่อนเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็กในเขตเทศบาล ที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี ซึ่งได้รับการ
ดูแลโดยท่านตลอดระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็ก เมื่อท่านเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยขอความ
ร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงด้วยตัวของท่านเอง คือ ข้อมูลทั่วไป
และแบบสอบถามพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 นาที
ต่อการตอบแบบสอบถามสำหรับเด็ก 1 คน

การเข้าร่วมการวิจัยของท่านครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ท่านมีสิทธิการเข้าร่วม
โครงการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีมีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
และไม่ต้องแจ้งให้ผู้วิจัยทราบล่วงหน้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่าน โดยใช้รหัสตัวเลข
แทนการระบุชื่อ ชั้น และสิ่งใด ๆ ที่อาจอ้างอิงหรือทราบได้ว่าข้อมูลนี้เป็นของท่าน ข้อมูลของท่าน
ที่เป็นกระดาษแบบสอบถามจะถูกเก็บอย่างมิดชิด และปลอดภัยในตู้เก็บเอกสารและล็อกกุญแจ
ตลอดเวลา สำหรับข้อมูลที่เก็บในคอมพิวเตอร์ของผู้วิจัยจะถูกใส่รหัสผ่าน ข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมด
จะมีเพียงผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ผู้วิจัยจะรายงานผลการวิจัย
และการเผยแพร่ผลการวิจัยในภาพรวม โดยไม่ระบุข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน ดังนั้นผู้อ่านงานวิจัย
จะทราบเฉพาะผลการวิจัยเท่านั้น สุดท้ายหลังจากผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร
เรียบร้อยแล้ว ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลาย

ประโยชน์ของการวิจัยนี้อาจจะไม่ได้เป็นประโยชน์กับท่านโดยตรง แต่ผลการวิจัย
จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารให้กับเด็ก
วัยก่อนเรียน

หากท่านมีข้อสงสัยหรือปัญหาใด ๆ สามารถสอบถามได้โดยตรงจากผู้วิจัย
ในวันทำการรวบรวมข้อมูล หรือ สามารถติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ได้ตลอดเวลา
ที่ นางสาว เบญจวรรณ ปิ่นทอง หมายเลขโทรศัพท์ 095-8394291 หรือที่ รศ.ดร.นุจรี ไชยมงคล
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หมายเลขโทรศัพท์ 038-102863

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่าน มา ณ โอกาสนี้

นางสาว เบญจวรรณ ปิ่นทอง
ผู้วิจัย

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

(สำหรับมารดา)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร
ในเด็กวัยก่อนเรียน

วันที่ให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะ เกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดและมีความเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วย ความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และการ บอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อข้าพเจ้า

ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น จนข้าพเจ้าพอใจ ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าจะถูกเก็บเป็นความลับและเปิดเผยในภาพรวมที่ เป็นการสรุปผลการวิจัย

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว และมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนาม ในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม
(.....)

ลงนาม.....พยาน
(.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย
(.....)

ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในใบยินยอมนี้ให้ข้าพเจ้า ฟังจนข้าพเจ้าเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้าจึงลงนามหรือประทับลายนิ้วหัวแม่มือของข้าพเจ้าใน ใบยินยอมนี้ ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม

(.....)

ลงนาม.....พยาน

(.....)

ลงนาม.....พยาน

(.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย

(.....)

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

(สำหรับครู)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร
ในเด็กวัยก่อนเรียน

วันให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดและมีความเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อข้าพเจ้า

ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น จนข้าพเจ้าพอใจ ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าจะถูกเก็บเป็นความลับและเปิดเผยในภาพรวมที่เป็นการสรุปผลการวิจัย

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว และมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม

(.....)

ลงนาม.....พยาน

(.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย

(.....)

ภาคผนวก ค

หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรม/
หนังสือขอความอนุเคราะห์

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน
Family Factors Related to the Executive Function Development in Preschool Children

ชื่อนิสิต นางสาวเบญจวรรณ ปิ่นทอง

รหัสประจำตัวนิสิต 59910173 หลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ภาคปกติ)

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ มีมติเห็นชอบ รับรองจริยธรรมการวิจัย รหัส 05 - 11 - 2560

โดยได้พิจารณารายละเอียดการวิจัยเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

1) การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวนทั้งหมดไม่เกิน 198 ราย และครูประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวนทั้งหมดไม่เกิน 16 ราย สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี

2) วิธีการที่เหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย (Informed consent) รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3) การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อความเสียหายหรืออันตรายต่อกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การรับรองจริยธรรมการวิจัยนี้มีกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับจากวันที่ออกหนังสือฉบับนี้ ถึงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2561

อนึ่ง กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ใดๆ ของการวิจัยนี้ ขณะอยู่ในช่วงระยะเวลาให้การรับรองจริยธรรมการวิจัย ขอให้ผู้วิจัยส่งรายงานการเปลี่ยนแปลงต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยเพื่อขอรับรอง (เพิ่มเติม) ก่อนดำเนินการวิจัยด้วย

วันที่ให้การรับรอง 25 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2560

ลงนาม.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ที่ ศร ๖๒๐๖/ ๒๕๒๕

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอมือเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการดำเนินการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลห้วยกะปิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวเบญจวรรณ ปิ่นทอง รหัสประจำตัว ๕๙๙๑๐๑๗๓ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหา-
บัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน” โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอำนวยความสะดวกให้หนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างคือ มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน ๕๗ ราย และครูประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน
๓ ราย ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ ระหว่างวันที่ ๘ มกราคม - ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๒๕๖๕

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๕๖๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการดำเนินการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองบ้านสวน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวเบญจวรรณ ปันทอง รหัสประจำตัว ๕๙๙๑๐๑๗๓ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหา-
บัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน” โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอำนวยความสะดวกให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างคือ มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน ๕๑ ราย และครูประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน
๓ ราย ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวน ระหว่างวันที่ ๘ มกราคม - ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๒๕๒๖

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการดำเนินการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองแสนสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวเบญจวรรณ ปิ่นทอง รหัสประจำตัว ๕๙๙๑๐๑๗๓ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหา-
บัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน” โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอำนวยความสะดวกให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างคือ มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน ๙๐ ราย และครูประจำชั้นของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน
๑๐ ราย ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข ระหว่างวันที่ ๘ มกราคม - ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา